Izhaja vsak dan razen sobot, nedelj in praznikov.

Issued daily except Saturdays, Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravniški prostori: 2657 South Lawndale Ave.

Office of Publication: 2657 South Lawndale Ave. Telephone, Rockwell 4904

LETO—YEAR XXXIV. Cena lista je $6.00 Entered as second-class matter January 16, 1933, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. CHICAGO, ILL., TOREK, 2. JUNIJA (JUNE 2), 1942 Subscription $6.00 Yearly ŠTEV.—NUMBER 108

Acceptance for mailing at special rate postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 4, 1918.

Angleške bombe spet padale na Nemčijo

Industrijska središča v Porurju in Kruppove tovarne v Essenu tarča bombardiranja iz zraka. Ruske armade prebile nacijsko bojno črto pri Kalininu in pognale Nemce z utrjenih pozicij. Kitajci začeli ofenzivo v provinci Anhvej. Nadaljnjih šest parnikov potopljenih v ameriških vodah

London, 2. jun.—Anglija je poslala tisoč bojnih letal nad Nemčijo danes zjutraj, ki so metala bombe na industrijska središča v Porurju. Masni letalski napad je sledil bombardiranju Kolina ... ur prej.

Časnikarska agentura Reuter poroča, da je bil Essen, kjer so velike Krupove tovarne za topove, eno izmed bombardiranih mest. Berlinska radiopostaja poroča, da so angleški letalci metali zažigalne in razstrelilne bombe na mesta v zapadni Nemčiji in da je bilo 29 sovražnih letal ustreljenih.

Na drugi strani pa so nemški letalci napadli mesta v vzhodni Anglji z bombami.

Drugi roji angleških letal so metali bombe na nacijske baze od Calaisa do Flushinga, Holandska. Velika tovarna, v kateri izdelujejo padala za Nemce, je bila uničena.

V Londonu pravijo, da so se ameriški letalci udeležili napada na Kolin zadnjo soboto. Poročilo iz Švice pravi, da so bombe ubile ... ljudi, da je mesto v plamenih in da ga prebivalci zapuščajo.

Moskva, 1. jun.—Ruske armade so v naskoku prebile nemško bojno črto na fronti pri Kalininu, severozapadno od Moskve, pognale nacije z utrjenih pozicij in jih zasedle, pravi uradni komunike. Samo v enem sektorju je padlo 1100 nemških vojakov v bitki z Rusi.

Na fronti pri Harkovu, ukrajinskem industrijskem središču, so se vršile le krajevne praske. Sovjetske operacije na tej fronti so bile uspešne. Hitler je moral potegniti najmanj 36 vojaških divizij, ki so bile zbrane v bližini Rostova in se pripravljale na udor v kavkaške pokrajine, v jih vreči na harkovsko fronto. Rusi izvajajo slično taktiko v operacijah pri Kalininu.

"Da utrdijo svoje pozicije pri Kalininu, so Nemci vrgli vojaške rezerve v naskoke na našo bojno črto," pravi uradni komunike. "Vsi naskoki so bili odbiti in sovražnik vržen nazaj z velikimi izgubami."

Sovjetska oborožena sila izkazuje uspehe tudi na leningradski fronti. Tam je razbila več nemških utrdb in reokupirala ... strategičnih pozicij. Vest z južne fronte pravi, da težki ruski topovi bruhajo šrapnele na nemške pozicije okrog Sevastopola, glavne sovjetske mornariške baze ob Črnem morju.

Berlin, 1. jun.—Vrhovno poveljstvo poroča, da so nemške armade dosegle uspehe v več sektorjih centralne in severne fronte. Velika ruska guerilska armada, ki je operirala v ozadju nemških bojnih črt, je bila uničena. Poveljstvo je zanikalo rusko poročilo o veliki sovjetski zmagi v bitkah pri Harkovu. Ono trdi, da so bile ruske izgube v teh bitkah dvakrat večje kot nemške.

Čungking, Kitajska, 1. jun.—Kitajske armade so v ofenzivi v provinci Anhvej, 200 milj zapadno od Šanghaja, se glasi danes objavljen uradni komunike. Prvi vojaški oddelki se nahajajo v bližini dveh največjih mest te province. Ofenziva proti japonskim oboroženim silam se je začela ... teden.

Kitajske čete so okupirale tri mesta v provinci Anhvej—Hungšiu, Jungkiačung in Maočekiaši. Levo krilo kitajske armade napada sedaj Anking, bivše glavno mesto te province, kjer je koncentrirana močna japonska oborožena sila.

Kinhwa, glavno mesto province Čekiang, v katero so udrle japonske čete zadnjo soboto, je spet v kitajskih rokah. V napadu na to mesto so Japonci rabili strupene pline. Srdite bitke se nadaljujejo v drugih krajih te province. Uradna vest pravi, da je bilo 14,800 japonskih vojakov ubitih in ranjenih v bitkah s Kitajci pri Kinhwi.

Melbourne, Avstralija, 1. jun.—Avstralski in ameriški letalci so izvršili nove napade iz zraka na japonsko vojaško letališče pri Laeju, Nova Gvineja, in Rabaulu, otok New Britain, poroča glavni stan generala Douglasa MacArthurja, vrhovnega poveljnika zavezniške oborožene sile. Bombe, ki so jih vrgli, so zanetile požare in porušile več militalističnih naprav.

Drugi roji letal so bombardirali Koepang in Dilli, japonski bazi na otoku Timor. Rezultat bombardiranja ni bil naznanjen.

Kairo, Egipt, 1. jun. — Bitka s tanki v libijski puščavi pod Tobrukom se je nagnila v prilog Angležem po petih dnevih vojnih operacij. Osišče je v tej izgubilo najmanj 400 tankov in motornih vozil.

Glavno pozorišče bitke je bilo v puščavi med Tobrukom in Ain El Gazalo. Britski oboroženi sili, na katere strani se bore tudi Indijci in svobodni Francozi, poveljuje general Claude Auchinleck.

Washington, D. C. 1. junija.—Osišče podmornice so potopile nadaljnjih šest parnikov v ameriških vodah, poroča mornarični department. Te so bile napadene in potopljene na Atlantiku, Karibejskem morju in v Mehiškem zalivu.

Število parnikov, ki so jih osišče podmornice potopile od japonskega napada na Pearl Harbor, Havaj, je naraslo na 206.

Visoki ameriški vojni izdatki

Deficit $20,000,000,000 v tem fiskalnem letu

Washington, D. C. 1. junija.—Federalni zakladni department je naznanil, da so ameriški vojni stroški znašali v maju $3,750,000,000, obenem pa je naglasil, da bodo v tem mesecu znašali štiri milijarde dolarjev.

Dohodki iz vseh virov so v maju znašali okrog $11,500,000,000. Kljub temu veščaki trdijo, da bo deficit znašal v tem fiskalnem letu, ki se zaključi 30. junija, okrog dvajset milijard dolarjev, javni dolg pa bo narastel na $77,000,000,000. Ob zaključenju prve svetovne vojne je javni dolg znašal $26,000,000,000.

Sodi se, da bo Amerika potrošila v prihodnjem fiskalnem letu za financiranje vojnih operacij in ojačanje svoje oborožene sile na kopnem, morju in v zraku šestdeset milijard dolarjev. Okrog $25,000,000,000 bo prišlo v federalno blagajno v obliki dohodninskega davka, ki ga bo moralo plačati okrog 60,000,000 ameriških delavcev. Državne, mestne in okrajne davčne avtoritete bodo dobile nadaljnjih osem milijard dohodkov v prihodnjem fiskalnem letu.

Eksplozije na mehiškem parniku

Pet članov posadke ubitih

Mexico City, 1. jun.—Tri eksplozije sumljivega značaja so se pripetile na mehiškem parniku Cacalilao včeraj zjutraj, nekaj ur potem, ko je senat odobril vojno napoved osišču. Eksplozije so zanetile ogenj in najmanj pet mornarjev je bilo ubitih, dvanajst ranjenih, pet pa jih še pogrešajo.

Med žrtvami je kapitan Martin Svendson, Američan, ki je podlegel poškodbam. Med ranjenci je osem Američanov, med ubitimi pa so bili štirje Američani. Eksplozije so nastale, ko je večina mornarjev spala.

Efrain Buenrostro, direktor Mehiške petrolejske uprave, katere last je parnik, je takoj odredil preiskavo. On je dejal, da so bile eksplozije delo sabotažnikov.

Pospešitev produkcije vojnega materiala

Washington, D. C., 1. jun. — Paul V. McNutt, načelnik nedavno ustanovljene komisije za mobilizacijo človeške sile, je dejal, da bo število delavcev v industrijah, ki so udeležene v produkciji vojnega materiala, znašalo 15,000,000 15. novembra, v januarju prihodnjega leta pa poskočilo na 20,000,000. To je v soglasju z Rooseveltovim programom, ki določa povečanje produkcije vojnega materiala na najvišjo možno stopnjo. McNutt je dejal, da je bilo ob koncu aprila uposlenih v vojnih industrijah okrog devet milijonov delavcev.

Angleški rudarji se vrnili na delo

London, 1. jun.—Več tisoč rudarjev, ki so zastavkali v Yorkshiru in Walesu za zvišanje mezde, se je danes vrnilo na delo. Hugh Dalton, predsednik trgovske zbornice, in rudarski minister Herbert Grenfell sta pozvala rudarje, naj končajo stavko, ki je zavrla produkcijo premoga. Pogajanja glede zahtev rudarjev se bodo nadaljevala.

KRVAVI ŽIVILSKI IZGREDI V PARIZU

Dva policaja ubita in trije ranjeni

EKONOMSKA KOOPERACIJA Z NEMČIJO

Vichy, Francija, 1. jun.—Živilski izgredi so včeraj izbruhnili v Parizu, v katerih sta bila dva policaja ustreljena in trije ranjeni. Ti so nastali, ko je policija navalila na množico, ki se je zbrala pred neko trgovino z živili na levem bregu reke Seine. Množica je udrla v trgovino in jo oplenila, nakar je bila policija pozvana v akcijo.

Uradno poročilo pravi, da so komunisti organizirali živilske demonstracije in vodili naval na trgovino. Več oseb je bilo aretiranih. Komunisti so bili tudi obdolženi umora nekega pariškega hotelirja, ki se je bratil z Nemci in jim izdajal imena francoskih sabotažnikov.

Pierre Laval, načelnik francoske vlade, je podal važno izjavo v svojem govoru pred reprezentanti odborov industrijskih organizacij, ki so se sestali v Parizu. V tej je orisal politične in ekonomske smernice svoje vlade ter poglobitev kooperacije z nacijsko Nemčijo v vseh ozirih.

Očitno še ni, ali so načrti, katere je Laval orisal, rezultat pogajanj med njim in nemškimi voditelji. Ti se nanašajo na popolno gospodarsko preureditev, da Evropa postane ekonomska enota.

Nekateri načrti, katere je Laval omenil, se že izvajajo. Več sto tisoč delavcev iz Francije in drugih evropskih dežel, ki so prišle pod Hitlerjevo oblast, že dela v nemških vojnih industrijah. Francoske tovarne izdelujejo tanke, bojna letala, strelivo in drugi vojni material za nemško armado.

V svojem govoru je Laval poudarjal, "da morajo vse države, ki hočejo dobiti svoj prostor v novem evropskem redu, sodelovati z Nemčijo."

Rudarska stavka v Indiani

Okrog pet tisoč rudarjev prizadetih

Terre Haute, Ind., 1. jun. — Okrog 5000 rudarjev mora počivati zaradi "divje" stavke, katero so oklicali streljači in vrtalci v premogovnikih v tukajšnji okolici zadnji teden. Ti zahtevajo zvišanje mezde za 40 centov na dan.

Stavka je znižala produkcijo premoga za 200,000 ton dnevno. Pogodba, katero je John L. Lewis, predsednik rudarske unije UMWA, sklenil v avgustu preteklega leta z organizacijo operatorjev, določa $7 na dan za rudarje, streljače in vrtalce pa $7.55 do $8.05. Slednji trdijo, da so zastavkali, ker so bili prikrajšani za 40 centov poviška.

Pogajanja, da se mezdni spor izravna, so se izjalovila in nastala je stavka.

Švedski parnik pripeljal ameriške diplomate

New York, 1. jun.—Švedski parnik Drottningholm je dospel v newyorško luko z diplomati, časnikarji in drugimi državljani ameriških republik iz Lizbone, Portugalska. Ti so bili zamenjani za osišče diplomate, katere je ta parnik nedavno pripeljal v Lizbono iz Amerike.

Izmenjava reprezentantov Amerike in Japonske

Madrid, 1. jun. — Priprave glede izmenjave ameriških in japonskih diplomatov in konzulov so bile naznanjene. Japonsko reprezentira španski zunanji urad, Ameriko pa švicarska vlada. Naznanilo pravi, da se bo izmenjava izvršila v Lourenco Marquesu, luki portugalske vzhodne Afrike.

Potemnevanje obrežja ob Mehiškem zalivu

San Antonio, Tex., 1. jun.—Poveljstvo osmega vojaškega zbora je odredilo potemnevanje obrežja ob Mehiškem zalivu od Brownsvilla, Tex., do New Orleansa, La. Vsa mesta na tem obrežju morajo ugasniti luči.

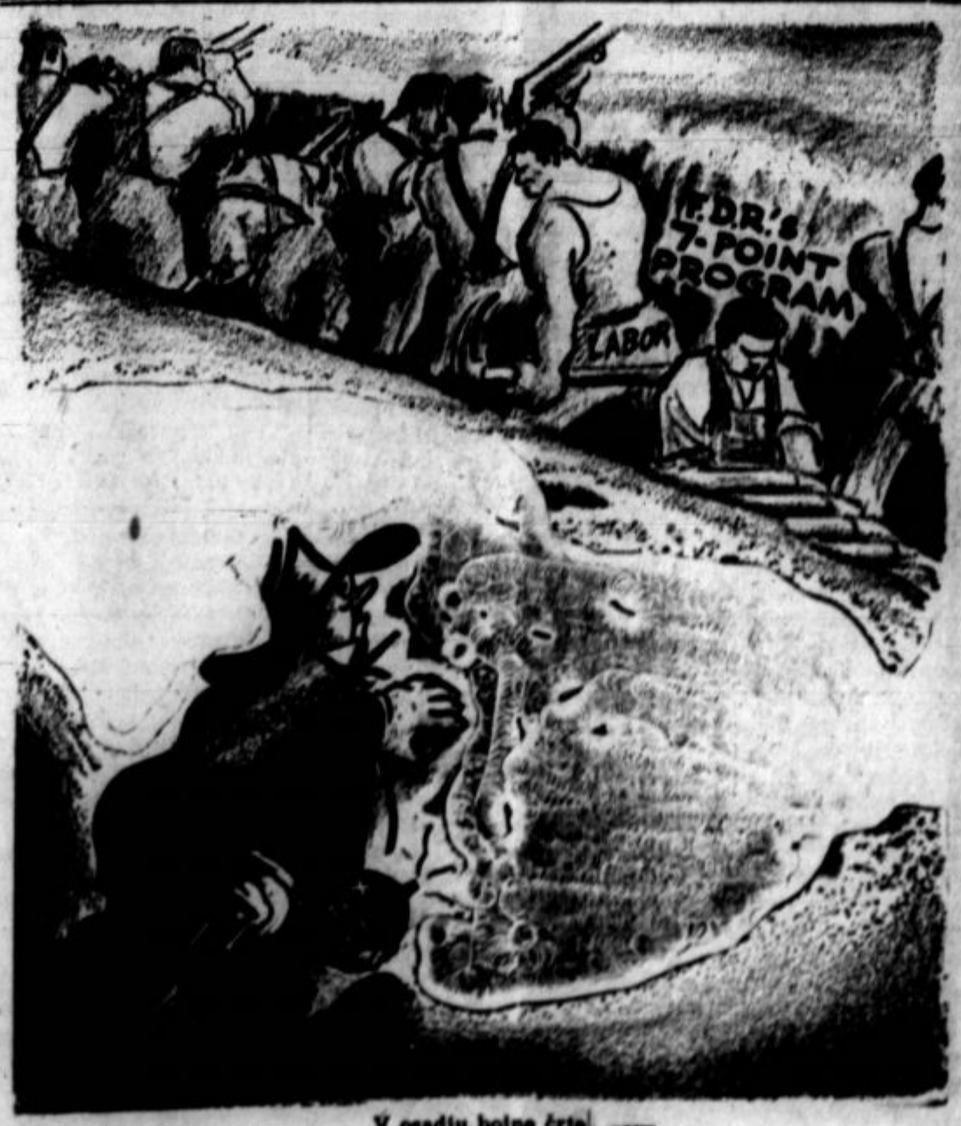

V ozadju bojne črte

Masne aretacije in eksekucije na Češkem

83 oseb ustreljenih od napada na Heydricha

IZJEMNO STANJE RAZTEGNJENO

Bern, Švica, 1. jun.—Nadaljnjih osemnajst Čehov je bilo včeraj ustreljenih na obtožbo, da so omogočili beg teroristom, ki so napadli in težko ranili Reinharda Heydricha, podnačelnika Gestapa, nacijske tajne policije, in "protektorja" Češke in Moravske. Heydrich je bil napaden zadnjo sredo in od takrat so nacijski strelski oddelki ustrelili 83 Čehov.

Radiopostaja v Pragi, katero kontrolirajo naciji, je naznanila eksekucije in masne aretacije onih, ki niso imeli pri sebi kart, da so se registrirali. Tajna nacijska policija je po atentatu na Heydricha odredila obvezno registracijo za vse Čehe v starosti nad petnajst let.

Stanje Heydricha je še vedno nevarno. Možno je, da bo podlegel rani na vratu. Krogla mu je pretrgala hrbtenjačo in zdravniki je ne morejo odstraniti. Čeprav bo okreval, bo ostal pohabljen vse življenje.

Včeraj je bilo ustreljenih 44 Čehov, med temi člani dveh družin, v Brnu in Pragi. V prvem mestu so naciji ustrelili 23 oseb, v drugem pa 21.

Na praški radiopostaji je govoril dr. Emil Hacha, Hitlerjeva lutka v protektoratu. On je dejal, da je za napad na Heydricha odgovoren dr. Edvard Beneš, bivši predsednik čehoslovaške republike, ki se nahaja v Londonu.

Naciji so podvojili nagrado za prijetje atentatorjev. Nagrada je zdaj 10,000,000 kron (okrog pol milijona dolarjev).

Govorice se širijo, da je nacijska stranka skovala zaroto proti življenju Heydricha. V mestih centralne Evrope ljudje šepetajo, da je Heydrich imel tesne zveze z nemškimi industrijci in generali, ki so v konfliktu z voditelji nacijske stranke.

Kurt Delague je nasledil Heydricha kot "protektor" Češke in Moravske. Njegova prva odredba je bila raztegnitev izjemnega stanja. On je po prevzetju oblasti naznanil mobilizacijo čeških civilistov za nemške vojne napore ter formiranje čeških mladinskih organizacij po vzorcu Hitlerjevega mladinskega gibanja. Cilj tega je ekonomskega značaja. Vsi člani čeških mladinskih organizacij v starosti od desetega do osemnajstega leta bodo morali delati najmanj tri mesece na kmetijah, starejši fantje pa bodo uposleni v vojnih industrijah.

Velika vojna razstava v Chicagu

Chicago, 1. jun.—Prva pošiljka predmetov, ki bodo razstavljeni na vojni razstavi združenih narodov v mednarodnem amfiteatru, je dospela v Chicago iz Anglije. Pošiljka vključuje ostanke nemškega bombnika, ki je bil sestreljen nad Londonom, ostanke razbitega taksija, ki ga je zadela bomba na londonski ulici, in rešilni čoln, na katerem so se nahajali člani posadke torpediranega parnika Lapwinga, preden so jih rešili. Na stotine drugih vojnih spominkov z vseh front bo razstavljenih. Dobiček od razstave bo oddan armadi in mornarici ter združenim narodom, ki so aranžirali razstavo. Charles F. Glore, načelnik pripravljalnega odbora, je dejal, da bo razstava otvorjena 1. avgusta.

Domače vesti

Milwauške novice

Milwaukee.—Med pogrešanimi vojaki in pomorščaki na Filipinih sta tudi dva slovenska fanta iz Milwaukeeja John Juvan in Jos. Zidar. Najbrže sta v japonskem ujetništvu.—Pred kratkim je umrl rojak Frank Smith (?), doma iz Sore pri Medvodah na Gorenjskem, ki zapušča ženo, dva sinova in sestro; dalje je 26. maja umrl koroški rojak Mihael Kuglič, star 57 let in zapuščajoč ženo, dve hčeri in dve sestri.—Leo Muškatovec, znani mladi pevovodja, je zadnje dni z odliko graduiral za učitelja glasbe.—Stanley Rezel je prevzel krojaško delavnico po svojem stricu Johnu Rezlu v W. Allisu.—V bolniški postelji se nahajata žena Johna Oblaka in Gabrijel Kovačič.—Poroke: John Rupar in Mary Kariazza ter Frank Wiegele in Ema Koporec; pri vojakih v Louisiani se je pred kratkim oženil Alvin Resel z neko Američanko.

Iz Minnesote

Chisholm, Minn.—Pred dnevi je tukaj umrl Frank Tomšič, star 53 let, ki zapušča ženo in tri hčerke. Tukaj je bival od leta 1913 in bil je član SNPJ.

Iz Južne Amerike

Buenos Aires, Arg.—V Fortin Mercedesu je 12. marca naglo umrl za srčno hibo slovenski duhovnik Janez Zamjen, ki je bil doma iz Domžal. Pred leti je bil v Združenih državah in Mehiki.

Cankarjev glasnik

Chicago.—Majska številka Cankarjevega glasnika, mesečnika za leposlovje in pouk, ima sledečo vsebino: Etbin Kristan: Vojna in slovanstvo (uvodnik), Ivan Jontez: Moč duše (pesem), Etbin Kristan: Od srca do srca (zahvalnica), Milan Medvešek: O sodobni Rusiji, Ivan Molek: Zadeva kritike, Wolf-Jauch: Pokopališki župnik, Frank Česen: Deset tisoč morskih prašičkov, I. J.: Dve sestri. Književnost, Kulturna kronika. — Cankarjev glasnik stane tri dolarje na leto, posamezna številka pa 30c. Naslov: Cankarjev glasnik, 6411 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Kitajska apelira za pomoč

Zavezniki naj udarijo po Japonski

Washington, D. C. 1. junija.—General Ču Šihming, vojaški ataše kitajskega poslaništva v Washingtonu, je apeliral na Ameriko in druge zavezniške države za pomoč kitajski armadi. On je govoril po radiu na programu, ki ga je aranžival vojni department.

General je dejal, da zavezniki morajo izkoristiti priliko in udariti po Japonski z vso razpoložljivo silo. Ponovi naj se bitka na Koralnem morju in napadi na Tokio in druga japonska mesta iz zraka.

Šihming je opozoril zaveznike, da se Japonci pripravljajo, da zadajo smrtni udarec Kitajski. Slednja v tem kritičnem momentu potrebuje več bojnih letal, da se bo lahko borila naprej proti sovražniku. Japonska nevarnost, ki preti Avstraliji in Indiji, bo odvrnjena, če Kitajska dobi pomoč ob pravem času.

PROSVETA
THE ENLIGHTENMENT
GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
Organ of and published by Slovene National Benefit Society

Naročnina za Združene države (izven Chicaga) in Kanado $6.00 na leto, $3.00 za pol leta, $1.50 za četrt leta; za Chicago in Cicero $7.50 za celo leto, $3.75 za pol leta; za inozemstvo $9.00.

Subscription rates: for the United States (except Chicago) and Canada $6.00 per year, Chicago and Cicero $7.50 per year, foreign countries $9.00 per year.

Cene oglasov po dogovoru.—Rokopisi dopisov in nenaročenih člankov se ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine (črtice, povesti, drame, pesmi itd.) se vrnejo pošiljatelju le v slučaju, če je priložil poštnino.

Advertising rates on agreement.—Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov na vse, kar ima stik z listom:
PROSVETA
2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Illinois

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

138

Datum v oklepaju na primer (May 31), 1942), poleg vašega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem datumom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam list ne ustavi.

Za boljši svet po vojni

Več znamenj je, da je Rooseveltova administracija energično na delu ne samo za zmago nad Hitlerjem in Japonci, temveč tudi za rekonstrukcijo sveta po vojni v smislu demokracije in štirih svobod.

Že dalj časa deluje v Washingtonu komisija, katera pripravlja razne načrte in zbira podatke za mirovno stavbo. Na čelu te komisije je podpredsednik Wallace, o katerem je znano, da je socialno naobražen in čuteč mož, kar je potrdil njegov zadnji govor v New Yorku, v katerem je rekel, da je sedanja vojna ljudska vojna in bodoči mir mora biti ljudski mir, mir navadnega človeka—ne pa mir imperialistov in privilegiranih ekonomskih in socialnih interesov.

Zadnje dni pa je prišlo iz Washingtona poročilo, da je predsednik Roosevelt predložil Sovjetski uniji povojni pakt na temelju "lend-leasa," to je posojilno-najemninskega programa, katerega so sprejele Združene države za zalaganje z vojnim materialom vseh onih držav, ki so v vojni z osiščem.

Na podlagi tega "lend-leasnega" programa Amerika pošilja Angliji, Rusiji, Kitajski in nekaterim drugim državam letala, tanke, topove, strelivo, živež in razne druge potrebščine. Amerika tega blaga ne prodaja niti ga ne daje zastonj, pač pa ga "posojuje" oziroma ga "daje v najem"; kako bodo "dolžniki" in "najemniki" to blago povrnili, bo za to sprejeta pogodba z vsako državo posebej.

Z Anglijo je že bila sklenjena pogodba v zadnjem februarju v tem smislu. V jedru ta pogodba določa, da Anglija vračuje ameriške dobave v blagu, ki ga Amerika potrebuje, in sicer na takšen način, da ne bo nobenih trgovinskih diskriminacij in carinskih ovir za to blago. Isto načelo velja za pogodbo, katero je zdaj ameriška vlada predložila sovjetom.

Pogodba v jedru določa, da Rusija vračuje Ameriki "lend-leasno" blago s svojim blagom, katerega Amerika nima. Tu pridejo v poštev kože, manganezna ruda itd. In ta zamenjava blaga lahko traja leta in leta ter se bo vršila brez kakšnih diskriminacij in brez carinskih doklad.

Ako sovjetska vlada sprejme ta pakt—in v Washingtonu je veliko upanje, da ga sprejme—bo to pomenilo ekonomsko zvezo treh največjih velesil: Združenih držav, Velike Britanije in Sovjetske unije—in ta ekonomska zveza bo velikanskega pomena za stavbo trdnega miru v bodočnosti.

Naravno—ameriškim privatnim kapitalistom se to paktiranje Rooseveltove administracije s sovjeti prav nič ne dopade in lahko si mislimo, kaj bi vse storili, če bi mogli, da to preprečijo. Ameriški burbonski tisk (čikaška Tribune je sijajen zgled tega tiska) neprestano namiguje, da zmaga Rusije pomeni "boljševiziranje Evrope." To je nadaljnji dokaz, da pripadniki tega tiska nimajo nobenega zaupanja in nobene vere v demokracijo. Obupno stališče zares: če ne bo Evropa Hitlerjeva, bo pa Stalinova! Med tema dvema ni nič. . . In Amerika naj pomaga Stalinu?

Na drugem ekstremu pa opažamo komunistične psihopatike in njihove sopotnike, ki bi seveda zelo radi videli, da Stalin okupira in anektira vso Evropo; kajti tudi oni se strinjajo z burbonci, da je demokracija le prazna beseda in—če ne bodo komunisti vladali sveta, ga bodo pa nacifašisti z angleškimi, ameriškimi in nemškimi kapitalisti vred!

Pred nekaj dnevi je prišla meglena vest o nekakšnem sestanku "ameriških, angleških in nemških kapitalistov, ki bi radi videli mir, predno Evropa postane boljševiška. . ." Mi bi radi vedeli, kje so danes nemški kapitalisti in koliko vpliva še imajo. Petokolonska propaganda neprenehoma šepeče, da Anglija in Amerika ne bosta nikdar dovolili ruske zmage, ker nočeta boljševiške Evrope—da ameriške čete se ne zbirajo na Irskem zato, da udarijo po Nemčiji, ampak zato, da ustavijo pohod zmagovite ruske armade v zapadno Evropo. . .

In te bedaste—ne le smešne, temveč skrajno bedaste govorice razširjajo celo ljudje, ki hočejo veljati za resne in dobro poučene. Jasno je, kako so naivni, ker še verjamejo takšnemu bunku, ki ga spretno negujejo nacifašistični petokolonci.

Mi, ki verujemo v demokracijo in demokratično zmago nad Hitlerjem, ne vidimo nobene nevarnosti, da bi Stalin zamenjal Hitlerja v srednji in zapadni Evropi. Stalin ostane, kjer je—v Rusiji. Mi upamo, da se bo Rusija po zmagi polagoma izpreminjala v demokracijo. Mi upamo, da se bo Rusija zavedala, komu dolguje zmago—da jo dolguje demokraciji Amerike, Anglije, posebno Ameriki, katera je doslej dala Rusiji dve milijardi dolarjev "posojila" v "lend-leasnem" materialu.

Amerika, ki z Rooseveltom na čelu vodi vojno do zmage vseh Združenih narodov, je na pravi poti. Akcija Amerike za ekonomsko sodelovanje z Rusijo in ostalimi narodi po vojni je očitno in iskreno pripravljanje demokratičnega miru in boljšega sveta v bodočnosti.

Današnji demokratični voditelji Amerike so za vse resne ljudi dovolj jasno demonstrirali in dokazali, kakšen svet hočejo imeti po zmagi. Vse petokolonsko gobezdanje na eni strani in vse burbonsko ošmiravanje na drugi strani izgine v absurdnosti vpričo konkretnih izjav teh voditeljev.

Stališče vseh onih, ki nimajo vere in ne zaupanja v demokracijo, je tragično. Opletavajo sem in tja, zaletavajo se brez jasnega smotra in nasedajo zdaj temu in zdaj onemu političnemu šarlatanu in dogmatiku; ti siromaki so lahka žrtev petokolonske propagande.

Glasovi iz naselbin

Kako je pri poulični

Cleveland.—Ravno je došla Prosveta in sedaj čitam dopis našega dopisnika Jožeta Uleta iz Milwaukeeja, ki nam pove, da smo "mi" Clevelandčani kupili poulično železnico. Dalje pravi, če nismo preveč plačali, da se bo poulična v nekaj letih izplačala.

Nekaj sem tudi jaz poročal o tem, ampak Jože gotovo ni zapopadel, kar sem pisal. Vsak orientirani delavski propagandist bi moral vedeti, da vzame mnogo let predno so izplačane ljudske naprave, katere nam servirajo ali upravljajo naše vodilne kapitalistične stranke.

No, Jože, vedi, da imamo pri nas tudi ljudsko ali mestno elektrarno. Ampak kako se vodi, pokazuje dejstvo, da se je moral naš socialistični tajnik državne organizacije—to je bilo pred več leti—obrniti ravno k vam v Milwaukee k vašemu tedanjemu listu Milwaukee Leaderju, da je razkrinkal to, kar danes imenujemo sabotažo.

Jožetu naj tudi povem, da je naš župan zaključil kupčijo, katero so drugi sponsorirali, ki so bili pred njim na krmilu, in nekaj jih je še v mestni zbornici. Mi pač upamo, da bo poulična prinašala dobiček pod mestno upravo. In dokler ljudje upamo, lahko tudi vemo, da smo živi in državljani mesta Clevelanda. Pri nas stane vožnja deset centov na pouličnі, če se presedeš, pa enajst centov. Toliko stane tudi v Pittsburghu in v Chicagu na nadulični. Če kupiš pa "pass', te stane $1.25 na teden.

Pa poglejmo na drugo stran tega našega zvona. Danes je 26. maja. Včeraj je bilo 25. maja in kaj so poročali naši meščanski listi—The Press in The News? To-le: "One hour strike halts west side cars and busses—Mayor orders arrest of leaders who called walkout without warning—Pay checks delayed"—

Da, na zapadni strani bi morali dobiti plačo že v petek in soboto, ker pa ni bilo plače, so ustavili obrat toliko časa, da prejmejo plačo. Ta dopisnik je eden tistih, ki ne veruje v štrajk, ki ni indorsiran po unijskih voditeljih, in se ne strinja niti s tem štrajkom. Da pa je prišlo do tega, je precej krivde na tistih, ki so prevzeli nekaj, kar mislijo, da se samo obratuje brez znanja.

V zvezi s tem štrajkom čitamo tole v uredniškem članku Cleveland Pressa: "There is a lot of red tape involved under civil service rules, and as a result their pay has been delayed."

Torej plače so jim zadržali v remizah na zapadni strani mesta za tri dni in povrhu še dva dni od prejšnjega meseca, ko je mesto prevzelo poulično dne 29. aprila. Nam je znano, da vsi Američani niso "šparovni" in da nimajo denarja v "šparkasah". Tudi naši rojaki niso vsi bogatini, čeprav imajo nekateri biznis. In če hočeš delati na "štritkarah", moraš imeti precej denarja za izmenjavo potnikom. In dogaja se, da so nekateri kmalu po "pedi" suhi ko poper in potem: "Posodi mi ti, daj mi ti . . ." Ravno sedaj imam enega takega v kleščah. Pozna te le tedaj, ko te potrebuje, toda na plačilni dan ga ni naokoli. Pa saj mnogi to veste, ker ste tudi dobri ljudje.

In kaj je še vzrok, da smo na zapadni strani (ne pri nas na vzhodni strani) imeli, kar imenujejo "wildcat strike"? Sedaj imamo precej mladih militantov, ki so jako junaški, ko pa pride do resnosti, so navadno prvi, ki se jokajo. Ta dopisnik jih je že par posvaril, ker ima izkušnje in pozna take junake, katerim je vseeno, pozneje so pa prvi, ki pretakajo solze. Ampak dobiš odgovor, da smo prestari in da ne vemo veliko.

Ali nekaj se bodo morda naučili iz tega tudi v mestni hiši, ker tam ni bilo nikoli pravega reda, odkar sem v Clevelandu. Plače so zadrževali tudi policajem in učiteljicam. Vzrok so politiki v mestni, okrajni in državni vladi. Imajo vedno vzroke, češ, davki so premajhni in ni denarja v blagajni, da ne morejo izplačevati niti penzionistom. Včasih ne dobe podpore vdove z otroki, ker ni in ni denarja, administrativni uradniki pa vendar prejemajo svoje plače.

Napisal bi lahko še veliko več, toda moram nehati. Ampak to je šola za vas, moji dragi rojaki v metropoli, posebno pa za one, ki me strašno ljubijo. Ampak da me ne boste kaj dolžili, ker jaz nisem nič kriv. Jaz verujem v disciplino, zakone, pravila in in načela; spoštujem iste in jih upoštevam kolikor je le mogoče. Tako molim Boga jaz!

Pripomnim naj še to, da so nam podražili tudi prispevke za pokojnino, in sicer od enega centa na dolar na štiri cente od dolarja. To je za nas mestna uprava in—I thank them!

Frank Barbič, 53.

Poročilo o pogrešanem sinu

Steelton, Pa.—Ko pridem 22. maja z dela domov in stopim v hišo, najdem mojo ženo vso objokano. Vprašam jo, kaj se je zgodilo in pokaže mi s prstom na mizo. Pogledam, kaj je na mizi. Bilo je pismo od vojnega departmenta iz Washingtona, D. C., v katerem me obveščajo, da pogrešajo mojega sina korporala Michaela J. Kocevarja, ki se je pojeval na Koregidorju, Filipinski otoki. Od 7. maja pa do danes, odkar so se podali Japoncem, ne vedo nič o njem.

Pismo pravi, ako je še pri življenju, se nahaja v japonskem ujetništvu. Obvestili me bodo, kakor hitro dobe kaj pojasnila od Japoncev—seznam vojnih ujetnikov. Če pa vojni department ne dobi nobenega pojasnila v dvanajstih mesecih, tedaj ga bodo proglasili za izgubljenega.

Po tem lahko vsakdo sodi, kako se mati počuti, ko čita tako novico. Jaz imam dva sinova, ki služita Strica Sama.

Večkrat čitam v Prosveti, da se premalo zanimamo za Jugoslavijo in tukaj v Ameriki premalo prispevamo v sklad za pomoč bednim, ki v starem kraju trpe pod Hitlerjevo peto. Ne smemo pozabiti, da je veliko naših sinov, ki služijo Strica Sama. In vsak oče in mati, ki ima sina v ameriški armadi, se bolj zanima za svojega sina kot za bedne v starem kraju. To je tudi vzrok, da so mali prispevki. In čim več naših sinov bo šlo v službo Strica Sama, toliko manjši bodo prispevki za stari kraj. O tem se bomo lahko prepričali v kratkem.

Mike Kocevar, 528.

Vsakdo po svoji moči

East Helena, Mont.—Ker se nihče ne oglasi iz naše "metropole", moram zopet jaz prijeti za pero, dasi raje berem kot čitam. Kar se tiče vremenskih bogov, so pri nas vsi ponoreli. Imamo sneg in dež, vroče in mrzlo, vse to na brzo roko. Dela je dosti, kot ga je dandanes širom Amerike. Koliko časa bo to trajalo, ne vemo.

Mislim, ako bo šlo tako kot si želi vsak pošten ameriški državljan, ne bo slabega tukaj po končani vojni, v katero so nas prisilili diktatorji in mikadoti. Naša nova domovina bo morala pomagati vsemu svetu, kajti kadar se svet umiri, bo povsod velika revščina, posebno pa v Evropi.

Zatorej bi bilo tudi tukaj dobro, da se malo zbudimo in začnemo misliti na naše uboge reveže v stari domovini, kjer nimajo kaj obleči niti kaj jesti, nimajo svojega doma ne strehe. Tam so res veliki siromaki in ne morejo pričakovati pomoči od nikoder drugod kot od nas, ki smo stokrat srečni, da smo v svobodni deželi Ameriki. Prilično vsega imamo za življenje in zato si lahko odtrgamo in damo manjši ali večji dar našim siromakom onkraj morja. Kdor revežu pomaga, sam sebi pomaga.

Pomagajmo pa tudi naši domovini v obliki kupovanja vojnih bondov, da bo prišla pravična zmaga in svoboda vsemu svetu. To je naša naloga in dolžnost, ako hočemo, da ne bo čez deset ali dvajset let zopet prihrumel nov svetovni požar, novo preganjanje in ubijanje nedolžnih ljudi. Vztrajnost v tem boju in pa zahteva po poštenem svetovnem miru nam lahko prinese to, da ne bo nikoli več morije, ki prinaša le žalost materam in očetom, bratom in sestram, ženam in ljubicam ter splošno uničujevanje in razdejanje vsem skupaj. Imejmo upanje, da se bo ta gigantični boj srečno iztekel za nas, samo vztrajnosti nam je treba pa požrtvovanja in hotenja po pravičnem miru za vse narode, ker le to bo garancija, da ne bo zopet prišlo do novega klanja in uničevanja bogastva in ljudi.

Naši fantje se morajo boriti povsod. Mi starejši, ki nismo več za tako rabo, se moramo pa boriti z delom, vsakdo po svoji najboljši moči. Da ne bom preveč zavlekel tega dopisa, naj navedem še imena naših fantov, ki so včasih radi tudi kakšno slovensko zapeli, posebno pa "Oj Marička dremlje . . .", zdaj pa služijo v ameriški armadi. Imena naših vojakov so:

Tony Veržuh, Albin Mulc, Edward Stipčič, Joe Turšič, Albert Goršek, Joe Sašek, Joe Skrinar, Joe Langenfus, Louis Vidmar, Edward Brajdič, Carl Vovk, Albert Mihelič, Joe Mihelič, Steve Strajnar, Steve Petek, William Hrelo, Edward Misiele, Mike Krizman, Edward Hudoklin, Edward Crnkovič in Anton Murgel.

Anton Mihelčič, 143.

V ZNAMENJU NAJLEPŠE PLEMENITOSTI

Napisal **Zvonko A. Novak**

Ob zvokih pesmi zvezdnate zastave zanos duha ko val morja vzkipi in v srcih množice se tisočglave svobode ogenj vsame, vzplameni. Ko zadoni "Naprej, zastava slave", v očeh solze prebriske se boli ko v nuji hudourniške poplave zlijo v studenec dobrodelnosti. . .

V dobi narodnih taborov je bilo, ko se je slovenski narod v stari domovini znašel ter prvič skupno ramo ob rami dajal duška svojemu nepremagljivemu koprnenju po narodni neodvisnosti in zlati svobodi, ki so mu jo v potokih krvi in ob kupih padlih slovenskih junakov siloma vzeli roparski in zemlje lačni tuji trinogi.

Z velikimi, skoro bi rekel nadčloveškimi napori pa ogromnimi gmotnimi in duševnimi žrtvami so se potem Slovenci še vedno pod tujčevo peto vztrajno in uspešno ustavljali nemškemu in italijanskemu zatiranju ter v tistih veličastnih prizadevanjih dosegli to, da se morejo kljub svojemu pičlemu številu meriti v vseh panogah človeške kulture in omike z vsakim kulturnim narodom na svetu.

Ta žilavi, krepki in sila nadarjeni narodič je sedaj liki domala vsa druga ljudstva po Evropi v kleščah najsurovejšega in najokrutnejšega barbarstva, kar ga še pozna zgodovina človeškega rodu. Na eni strani ga davi nacijska svojat Adolfa Hitlerja, ki si v svoji umski zmedenosti domišlja, da je drugi Napoleon, a se pri tem strahovito moti. Napoleon je bil sin velike francoske revolucije, on pa je le izrodek nemške nadutosti. Na drugi strani je slovensko ljudstvo prepuščeno na milost in nemilost makaronski sodrgi Benita Mussolinija, ki je v svoji trapasti megalomaniji hotel igrati vlogo velikega rimskega državnika in vojskovodje Julija Cezarja, a se je revež povzpel le do tega, da sme zdaj pa zdaj razbojniku Hitlerju prah s čevljev brisati.

Tako zavrženim in malopridnim tolovajem je dala nemila usoda sedaj slovensko ljudstvo v pest, da ga po zverinsko trpinčijo in mučijo, streljajo in obešajo, oskrunjajo in podijo s prekrasne slovenske zemlje, ki so jo slovenski ljudje tako pridno obdelovali in tako goreče ljubili že stoletja in stoletja.

Prej omenjeni narodni tabori so vzbudili v slovenskem narodu narodno zavest, ki je potem dala toliko dobrega, koristnega in lepega Slovencem samim in vsemu človeštvu v prid.

Kulturne in znanstvene zasluge slovenskega ljudstva so velike. Zato bi bila taka tudi izguba, če bi ga zatrli in ugonobili Hitlerjevi pa Mussolinijevi rablji sedaj ali pa pozneje morebiti tisti, ki bodo po tem strašnem klanju in pokončavanju postavljali deželne mejnike.

Slovenski narod nam v svojem groznem trpljenju in najhujši nesreči, ki ga je še kdaj zadela, obupno kliče: "Pomagajte, bratje in sestre, ki ste še tako srečni, da živite pod zaščito največje demokracije na svetu!" In kakor so bili njemu potrebni tisti narodni tabori za pobudo narodne zavesti tedaj, tako so nujni nam svobodnim ameriškim Slovencem sedaj, če mislimo pomagati svojemu rodu v Sloveniji, da ne zgine z zemeljskega površja za zmerom.

Čikaška slovenska naselbina se prav dobro zaveda vsega tega, pa je zato imela tu v Chicagu dne 24. maja popoldne v Ameriški češki dvorani na 1438 W. 18th St. tak narodni tabor ter z njim v znamenju najlepše človeške plemenitosti in usmiljenosti podala mogočno manifestacijo slovenske vzajemnosti in tople ljubezni do svojega trpečega rodu, ki tako grozno krvavi pod nacijsko in fašistično strahovlado.

Več kakor tisoč naših dobrih ljudi je prihitelo na ta naš narodni tabor z namenom, da pomagajo vsak po svojih močeh svojemu ubogemu narodu v stari domovini, in zdelo se mi je, kakor bi bila vsa ta tisočglava množica ena sama velika dobrota, kakor bi bila cela prostrana dvorana v parterju in na balkonu v objemu žlahtne dobrodelnosti in plemenite ljubavi do pogaženega narodiča.

Čikaška podružnica slovenskega oddelka pri Jugoslovanskem pomožnem odboru je pripravila za to priliko prav pester in zanimiv program. V njem so poleg posameznih pevskih moči sodelovali vsi naši zbori.

Mešani pevski zbor Adrija je zapel poleg drugih pesmi najplej ameriško narodno himno "The Star Spangled Banner", ki jo je z njim stoje pela cela hiša, in potem pa še "Naprej, zastava slave". To je občinstvo poslušalo tudi stoje, ker je jugoslovanska narodna himna.

Za Adrijo je Tomaž Cukale, oblečen v gorenjsko narodno nošo, prav izvrstno deklamiral krasno Gregorčičevo pesem "Bodočnost Slovanov" ter s to deklamacijo napravil mogočen vtis na občinstvo.

Korenčanovi sestri sta nastopili v slovenski narodni noši ter nam srčkano zapeli več slovenskih narodnih popevk.

Nastop novega pevskega zbora Slovenske ženske zveze se je prav dobro obnesel in po ubranem petju je soditi, da ima to pevsko društvo izvrstno in skrbno učiteljico.

Udovičev Edvard je v narodni noši s svojim ljubkim glasom in popevkami, ki jih tako lepo zapoje, na mah priklenil vsa naša srca nase.

Moški pevski zbor France Prešeren je brezhibno zapel vse tri pesmi. Posebno dober je bil v "Jadranskem morju" in navzoči so mu priznali z burnim ploskanjem.

Moji punčki Majda in Ksenija sta dobro rešili vsaka svojo nalogo v tem nastou. Majda je imela mehek in čist glas v ariji iz Puccinijeve opere "Madame Butterfly" in v Zormanovi pesmi "Oj, večer je že" je poleg pravilnih not pokazala tudi to, da lahko tudi tu rojena Slovenka pravilno izgovarja slovenske besede. Ksenija jo je imenitno spremljala na klavir, čeprav ji je pedal malo nagajal.

Naša Sava je nam zapela Sattnerjevo "Naše gore" in Fleišmanov "Triglav". Obe pesmi sta bili občinstvu prav všeč.

Tu rojena Slovenka Ana Beniger je tudi to pot pokazala v ariji iz Massenetove opere "Herodiade", v Zormanovi "Dekle na vrtu" in drugih slovenskih popevkah, ki jih je morala peti še v nameček, da se bolj in bolj bliža vratom hrama ameriške opere. Na klavir jo je spremljala naša znana glasbena mojstrinja Jasna Bjankini.

Vmes so nastopali govorniki. Najprej je Leo Jurjovec st., kot blagajnik Slovenske pomožne organizacije pozdravil navzoče občinstvo ter se mu iskreno zahvalil za sijajno udeležbo. Z mislijo na strašne razmere, ki vladajo sedaj v nesrečni Sloveniji, je razpletal svoj prisrčni govor, pozval v njem Slovence v Chicagu in širom po Ameriki, naj priskočijo stari domovini v njeni najhujši sili na pomoč, ter ga zaključil s sledečimi besedami: "Živel slovenski narod! Živela njegova pravica in svoboda!"

Njegove tople besede so segle poslušalstvu globoko v srce.

Čikaškega župana Kellyja je zastopal mestni sodnik Tremko, ki je poljskega pokolenja. Govoril je v angleščini in nekoliko tudi v poljščini, s čimer se je še posebno prikupil poslušalstvu.

Ker sta bila med navzočim občinstvom tudi tukajšnji jugoslovanski generalni konzul Peter Cabrič in univerzitetni profesor John Zvetina, ki je hrvaškega pokolenja, sta prišla na naše povabilo tudi na oder ter izpregovorila vsak nekaj prav prisrčnih besed, prvi v srbščini, drugi pa v angleščini.

Kot predsednik slovenske sekcije Jugoslovanskega pomožnega odbora je bil Vincent Cainkar glavni govornik te tako sijajno uspele prireditve. V svojem dobro zamišljenem govoru je povedal marsikaj zanimivega o strašnih razmerah v Sloveniji. Opira je se na ta žalostna dejstva je pravilno sklepal, da je skupno pomožno in politično delovanje med ameriškimi Slovenci nujno potrebno. Naša pomoč se ne sme cepiti, če hočemo, da bo izdatna, je dejal govornik ter nas opozoril, naj ne poslušamo tistih, ki skušajo na ta ali oni način ovirati to nesebično delovanje. Mržnja radi razlik v naših političnih ali verskih nazorih naj izgine iz naše srede v ten tak potrebnih prizadevanjih. Poseb no pobiranje prostovoljnih prispevkov za duhovnike in nun napravlja zmedo in povzroča ma lomarnost med našimi ljudmi saj stremi naše gibanje za ten da bodo deležni naše pomoči vsi ki so je potrebni, pa naj bodo že delavci, kmetje, učitelji, profesorji, pisatelji, pesniki in drugi intelektualci, duhovniki ali nu ne. Naš narod zaupa milijone dolarjev odborom naših bratskih podpornih organizacij. Zato mo re zaupati denar tudi za v pomožni sklad, ker sestaja glavni odbor pomožne organizacije samih takih ljudi, ki so glavni odborniki podpornih ustanov, je dejal Cainkar. Končno je nas pozval, naj podpiramo pomožni odbor tudi v njegovih političnih prizadevanjih, ki so namenjeni nesrečni Sloveniji v pomoč.

Cainkarjev govor je bil najdaljši, a vseeno pa jako zanimiv in prepričevalen. Ljudje so g radi poslušali.

Leo Jurjovec st. je vodil program te naše skupne prireditve ki je bila sijajen uspeh v moralnem in gmotnem oziru. Bila krasen dokaz naše vzajemnosti in veličasten primer slovenske plemenitosti. Med programom in zabavo je vladal popoln red. Postrežba je bila točna, ker je p družnični odbor lahko dobil v potrebne delavske moči pri članstvu naših društev.

Hiša je bila polna. Ljudje so bili radodarnih rok in pomožni sklad slovenskega oddelka se b povečal bržkone najmanj za tisočak. Čikaška naselbina se imenitno odrezala. Čast ji hvala lepa vsem tistim, ki so ta ali oni način sodelovali! In t kih je bilo to pot zelo, zelo dost

Pred dvajsetimi leti

(Iz Prosvete, 2. junija 1922)

Domače vesti. V Buhlu, Minn je umrl 20-letni Leo Panjan, član SNPJ.

Delavske vesti. Znižanje mezde železničarjem je povzročil veliko razburjenost med delavstvo po vsej Ameriki.

Inozemstvo. Antanta je po pritiskom ameriških bankirjev Wall Streeta dala Nemčiji moratorij za leto dni.

Sovjetska Rusija. Ameriški avtni magnat Ford je poslal Rusijo agente, da mu dobe koncesije za tovarno avtov v Petrogradu.

SLOVENSKA NARODNA PODPORNA JEDNOTA
izdaja svoje publikacije in posebno list Prosveta za koristi ter potrebno agitacijo svojih društev in članstva in za propagando svojih idej. Nikakor pa ne za propagando drugih podpornih organizacij. Vsaka organizacija ima običajno svoje glasilo. Torej agitatoričnі dopisi in naznanila drugih podpornih organizacij in njih društev naj se ne pošiljaje listu Prosveta.

Vesti iz podjarmljene stare domovine

POROČILO JUGOSLOVANSKE VLADE

London, 21. maja—(radio JIC). Jugoslovanska vlada sporoča v londonskem radiu jugoslovanskim narodom sledeče:

Prvič: Jugoslovanski vojni minister, general Draža Mihajlovič je pooblaščen, da on sam in vsi njegovi predstavniki, poveljniki in pepolnomočenci smejo na vsem ozemlju Jugoslavije zbirati denar, hrano in vse ostale potrebščine za priznanice in potrdila, ki jih bo po vojni plačala država. Vsi Srbi, Hrvati in Slovenci naj poslušajo klic trpeče in krvaveče domovine in povsod podpirajo generalu Draži Mihajloviču in njegovih junaških borcev, ki se borijo za svobodo naših naroda in za vstajenje Jugoslavije.

Drugič: General Mihajlovič in mi tu v Londonu prosimo vse Srbe, Hrvate in Slovence, naj čim več delajo in čim manj govore, kajti sovražnik ima povsod ušesa in marsikaj izve iz govorjenja lahkomiselnih ljudi. Lažne novice potem izkoristi in stotine častnikov in vojakov vojnega generala Mihajloviča jih plačajo s svojim življenjem. Bodite previdni. Molčite in delajte!

Tretjič: Odločilni trenotek se bliža. Vsi Srbi, Hrvati in Slovenci naj razvijejo svoje organizacije po vaseh, mestih in obmestih do popolnosti. Te organizacije naj bodo v zvezi z zakonitimi predstavniki „jugoslovanskih oblasti, ki jih je postavil general Mihajlovič. Ne prenaglite se! Ne začenjajte prezgodaj z delovanjem v velikem obsegu, ker boste s tem izzvali samo represalije in velike žrtve. Počakajte ure, ko bomo vsi kot en mož vstali proti sovražnikom in njihovim izdajalcem na vsem ozemlju Jugoslavije. Počakajte znak poveljnika Draže Mihajloviča.

Četrtič: Mohamedansko prebivalstvo v Bosni je prejelo dva jugoslovanska podčastnika, ki sta se s padali spustila in ju prepeljalo sovražniku. To je bila izdaja. Naj naši bratje mohamedanci ne pozabijo, da so njihovi največji sovražniki Nemci, Italijani in vstaši . . .

Ameriški radio o Jugoslaviji

Pregled važnejših radijskih govorov o Jugoslaviji med 17. in 23. majem:

Paul Schubert: Lepega pomladanskega dne pred petimi leti sem potoval iz severnega dela Jugoslavije proti morski obali. Potovanja ne bom nikoli pozabil zaradi ljubkosti pokrajine s hribi, pokritimi s slamo; konji in volov, ki so vlačili plug po njivah, pastirjev na strmih višavah balkanskih gora; vijugastih rek v globokih dolinah.

Nepokvarjena Jugoslavija je bila med zadnjimi ostanki tiste Evrope, ki je obstajala pred prihodom strojev in avtomobila. Prebivalstvo ni imelo sredstev, da bi oborožilo svoje vojake z drugim orožjem moderne vojne; tudi ni bilo pripravljeno za sunek udarec, ki ga je sprožila Italija spomladi leta 1941.

Po kratkem boju so bili premagani, v tistem navadnem pomenu besede. A udali se niso. In sto mož je pobegnilo v te skalovite planine, mož, ki so bili dovolj odporni za življenje v njih, ki so mogli živeti od zeline in gozdnih jagod in zbirati pri tem zalogo orožja, da bi voditelje in poveljnike in onemogočati težave osvojevalcu, ki je sporočil, da jih je premagal. Ni boljšega rojenega vojaka kot je Balkanec. On ima vojaški instinkt. Zlasti je sposoben za partizansko bojevanje. Prejšnjo jesen so Nemci organizirali kazensko ekspedicijo, da bi zadušili jugoslovanski odpor. Sporočili so, da so ga zadušili. Danes pa prihajajo vesti, da so Nemci poslali drugo ekspedicijo, to pot od 250,000 mož, 24 divizij, med katerimi je dvajset italijanskih, pet nemških in z njimi oddelki Madžarov in Bolgarov.

Vprašanje je, če bo ta nova ekspedicija imela v gorah boljšega kot prva. Pri takem načinu bojevanja, kjer je uspeh odvisen od poznanja potov in od možnosti zalaganja s strelivom in potrebščinami, je tujec v mnogo manj povoljnem položaju kot domačin, ki pozna skrivne steze in se po njih izgubi ter se potem pojavi vnovič, petdeset milj proč, kjer se rušijo železniške proge, sečejo brzojavne žice, dvigajo v zrak mostovi, iz zasede ubija straže in trupla pomeče v divjajoče gorske reke.

Pomlad v Jugoslaviji je letos pisana kot vselej, samo da je letos jabolko pokazalo trnje namesto cveta.

News Report: "Po poročilih angleškega radia se je velika ofenziva začela tudi na Balkanu. Osišče je vrglo v borbo proti srbski četniški vojski dvajset italijanskih in štiri nemške divizije z madžarskimi, in bolgarskimi oddelki. Neko poročilo iz Angore zatrjuje, da je v Mačvi divjala deset dni huda borba."

Dr. Gerhard Schacher: "Spominjam se malega mesteca Šabca, vsega petdeset milj od Belgrada. Šabac imenujejo srbski Verdun, čeprav je po videzu najmirnejše mesto na svetu. Šabac je neke vrste svetinja srbskega naroda, kajti v prvi svetovni vojni so ga Nemci, Avstrijci in Madžari štirikrat poskušali osvojiti in so bili vselej odbiti s silnimi zgubami. V tem mestecu so Nemci prvič okusili, kaj so četniki čeprav so že razglasili zmago nad Jugoslavijo.

Naciji ne morejo ustaviti nevidne vojne v Jugoslaviji. Draža Mihajlovič je mož, ki bo sam povedal, kdaj bo izstrelil svojo zadnjo kroglo. In to bo šele tedaj, kadar v vsej Jugoslaviji ne bo ne enega vojaka osišča več."

Opis dveh požganih vasi na Gorenjskem

(Iz knjige Krajevni leksikon Dravske banovine)

DRAŽGOŠE so imele 444 prebivalcev in 88 hiš. Med gospodarji je bilo 40 posestnikov in 40 kočarjev. Najemnika nobenega. Spadale so v srez Škofja Loka, kjer je bilo tudi sresko sodišče in davčna uprava. Do Loke je 22 kilometrov daleč. Žandarmerijska postaja, zdravstveni okoliš, finančna kontrola, pošta, telefon in telegraf v Železnikih, do koder je 9 kilometrov. Do železniške postaje v Škofji Loki, ki je najbližja, je 25 kilometrov. Šola in župnija sta bili v kraju samem.

Šola je bila ustanovljena leta 1894. Imela je dva oddelka. Kulturne organizacije so bile naslednje: Sokol, Katoliško prosvetno društvo, Bralno društvo, Gledališki oder.

Nadmorska višina pri cerkvi je 853 metrov. Vas je ležala v prisojnih policah pod Jelovico, ki se konča nad Selško dolino s strmim, odsekanim robom. Kotlič za Dražgoško goro je visok 1410 metrov. Vas je bila postavljena tik pod gozdnat rob, vzdolž občinske ceste, ki se na treh mestih spušča v dolino proti Češnjici, kamor je 5 km do banovinske ceste.

Selišče se je delilo v dve večji skupini: Dražgoše pri cerkvi, tik pod farno cerkvijo s seniki, ki so segali 4 km daleč na zapad pod pečine Dražgoške gore. Druga skupina je bila Dražgoše na pečeh, 10 minut vzhodno od cerkve. Blizu tam je stal zase zaselek Jelenšče. Preko potoka Češnjice je bila samotna Novakova kmetija.

Prebivalci so bili sprva vsi poljedelci, pozneje so prevzeli gozdno delo in lesno obrt: gozdni delavci, ogljarji, vozniki, in sodarji. Gozd povečini pripada zunanjim posestnikom in verskemu skladu, vaščanom manjše parcele in pašniki ter senožeti.

Električna napeljava je prihajala iz Rudna. Žična tovorna vzpenjača je vodila na planoto.

Okrog vasi so prvotno kmetje, pozneje rudarji kopali železno rudo za plavže v Železnikih. Ostanki rovov so deloma še vidni v Lajškem vrhu, Trogovcu in Jelenščah. Kraj je pripraven za planinsko letovišče in zdravilišče. Tu je bilo izhodišče za ture v Jelovico in dalje na Sotesko (3 ure) in Bled, kamor je iz Rovtarice, oziroma, iz Selske planine, okoli 4 ure. Dalje na Ratitovec do Krekove koče (1682 metrov visoko) tri ure in pol. Na Podnart in Kropo 3 do 4 ure.

V Dražgošah so našli sledove staroslovenske naselbine. Vas je leta 1291 spadala pod županstvo na Rudnem in je štela pri Cerkvi 9, na Pečeh 9, na Jelenščah dve kmetiji. Vse tri so 1931 združili v eno vas.

Župnija Dražgoše je spadala v dekanijo Loka, v škofijo Ljubljana. Župno cerkev sv. Lucije se prvič omenja leta 1535. Sedanja baročna stavka je iz leta 1642-647. Posebna znamenitost cerkve so štirje zlati oltarji iz 1658. To so najlepši umetnostni spomeniki te vrste v Sloveniji. Marmornat podstavek oltarja je iz l. 1934. Iz selške prafare se je izločila kot župnijski vikarijat l. 1756. Matične knjige segajo nazaj do leta 1757.

V Jelenščah se je rodil l. 1857 Luka Jelenc, organizator učiteljstva, publicist in državni poslanec na Dunaju.

•

RAŠICA je imela 99 prebivalcev in 19 hiš. Bilo je 14 posestnikov, 2 kočarja in dva najemnika. Vas je spadala pod srez Kamnik, kjer je bilo tudi sodišče in davčna uprava. Do Kamnika je 12—15 kilometrov. Žandarmerijska stanica in župnija Mengeš, do kamor je 6 kilometrov. Zdravstveni okoliš in finančna kontrola Domžale, 8 kilometrov. Najbližja železniška postaja v Trzinu, 6 km. Pošta, telefon in telegraf v Št. Vidu, do kamor je samo 4 kilometrov. Šola je bila v Šmartnem pod Šmarno goro, 3 km. Nadmorska višina znaša 425 metrov.

Rašica je bila slikovita gručasta vas na prisojni planjavi v zavetju apniških strmin vrha Rašice (641 metrov visok.) Iz škrilastega sveta se zbira vodovje v Črnuški potok v široko, a nenaseljeno dolino. Sončni travniki, srednje plodne njive, razsežni gozdi, spodaj jelovina s praprotnicami, zgoraj pretežno listavci. Dobro gojeni sadni vrtovi so obkrožali vas. Bilo je mnogo starinskih domov.

Nova občinska cesta na banovinsko v Srednje Gameljne, dobre pol ure, odvaja promet bolj v Šmatno pod Šmarno goro in na Črnuče. Prej je bila bolj navadna vozna pot v Trzin, kamor se je prišlo v eni uri in pol.

Vas je izvažala mleko, sadje, les in živino. Bila je priljubljena izletna točka spomladi, in jeseni, posebno pa pozimi za smučanje. Tudi samo radi lepega razgleda in dobre gostilne so prihajali turisti v vas.

Vrh Rašice je kraški in porasel. Na Dobeno vodi markirana pot. V apniški rebri nad vasjo, desno od pečine "Bela peč", sta dve podzemski jami, Šit in Zidanica.

V vasi je podružna c e r k e v sv. Križa znana od leta 1526 iz seznama cerkvenih dragocenosti. Prezidali so cerkev v 17. in 18. stoletju in zelo zabrisali njene gotske oblike. Prostor v cerkvi je skromen, tako tudi njena notranja oprava, ki je v baročnem slogu. Srednji zvon pa spada med najlepše izdelke v slogu rokoko. Vlit je bil v letu 1778. Cerkev je ležala skrita med hišami.

Leta 1937 je vas Rašica prešla v občino Tacen v ljubljanskem srezu.

Vloga Amerike pri obrambi Indije

Kalkuta, Indija, 1. jun. — Britski general Noel Beresford-Peirse je rekel v razgovoru z reporterji, da bo Amerika igrala važno vlogo pri obrambi Indije. General je dejal, da se je obramba Assama in Bengalskega zaliva pričela v nepričakovanih okolnostih. Indija ni slutila, da se bo morala bojevati tamkaj, dokler niso Japonci zasedli Jave, Siama in Malajskega polotoka, odbojnega ozemlja med njo in Japonsko. Sedaj je to ozemlje v japonskih rokah, kar povečava nevarnost. General je dalje rekel, da se Indijci zavedajo preteče nevarnosti in nekatere grupe so se že izrekle za kooperacijo z britsko oboroženo silo pri obrambi Indije.

Pismo iz Londona

(Izvirno poročilo Prosveti.)

14. maja 1942.

Da bo sredozemska trilogija popolna, moramo omeniti poleg Tobruka in Malte še Gibraltar. The Rock, Skala, imenujejo britsko trdnjavo na vhodu na zapadno Sredozemsko morje. Pomol je tri milje dolg in komaj miljo širok in sega od španskega polotoka proti španskemu Maroku. Morska ožina med Gibraltarjem in na drugi strani mestom Ceuto je široka le 15 milj. Na sredi pomola je eno miljo dolga in pol milje široka in tisoč čevljev visoka gora: Skala. Mesto Gibraltar je na zapadni strani skale, leži po pobočjih in v terasah, ki so povezane med seboj s stopnicami in ozkimi strmimi ulicami. Doli v pristanišču leže zasidrane za umetno sezidanini lomilci valov angleške bojne ladje. Poleg njih so pomorska letala, ameriška Catalina, v novem ogromnem pristanišču zgrajem nalašč za nje šele letos pozimi. Cataline lete ven na morje, da spremljajo v pristanišče ladje in konvoje, ki se hočejo oglasiti tam, ali ki zapuščajo pristanišče. Daleč ven lete, da se vrnejo domov šele po 12 ali 24 urah.

O Gibraltarju ne čitamo in ne slišimo veliko tukaj. Ali naši ljudje, posebno naši mornarji, ki so prišli sem v London, vedo veliko povedati o njem. Skoraj brez izjeme so potovali iz Lizbone do Gibraltarja in tam čakali na ladjo za Angleško. Nekateri nekaj dni, nekateri nekaj tednov, nekateri nekaj mesecev.

"Tam je lepo kakor pri nas v Dalmaciji. Čist zrak, solnce in morje. Španskega vina dosti in poceni. Dober kraj za nakupovanje. Ladje pridejo z vseh strani, prinesejo vse mogoče blago. Kolikor hočete cigaret, dobrih cigaret, poceni. In da vidite vsako jutro dolgo vrsto španskih kmetov, ki hočejo s svojimi pridelki na v trg v mesto: zelenjave, sadja, vsega prineso. Ljudje tam okoli žive dobro, na delo hodijo v pristanišče ali v mesto, dobro zaslužijo, vsega si nakupijo. V Lizboni so nam govorili, da bomo videli, koliko je razdejanja na Skali, italijanski in nemški zrakoplovi so jo napadli. Pa ni nič res. Malo, malo znakov tu in tam, da je vojna. Veliko manj, kakor tukaj v Londonu. Po kavarnah in restavracijah je življenje, zatemnitve ni, ob enajstih je policijska ura."

Tako mi je pripovedoval dalmatinski mornar. Čakal je pred 9 meseci na ladjo, da bi ga vzela v Anglijo. Ne more pozabiti, kakšna mešana družba je potovala skupaj na ladji. Bila je velika 35-tisoč tonska trgovska ladja. Na njej so bili Čehi in Poljaki. Ušli so iz francoskih ujetniških taborišč in hoteli na Angleško. Jugoslovani in Francozi in vojaštvo iz vseh koncev britskega imperija.

"Kako je z zračnimi napadi na Gibraltar?" —

"Zelo malo. Le redko se približa Skali sovražno letalo. Topovi so divji. Ne morejo blizu, bombe padejo v morje, pa se skušajo rešiti streljanja, obrnejo se nazaj."

Tak je Gibraltar na prvi pogled. Ali Skala je dvoživka. Ima svoje zunanje in notranje življenje. V njeno notranje vodijo le mala vrata. Zavarovana so proti bombam z jekleno steno. Samo eden vojak stoji na straži pri vhodu. Za vratmi je cel nov dantejevski svet. Dva tisoč kopačev vrta 24 ur dan v mehki apnenec, iz katerega se sestoji Skala. Dve milji dolg predor je bil v notranjosti Skale, ko se je začela vojna. Danes je dolg deset milj. In še gre delo naprej in naprej. Danes lahko živi pod Skalo 20 tisoč moštva neomejen čas. Vsega imajo dovolj tam doli. Bolnica s 500 posteljami. Ogromni tanki za pitno vodo. Pekarne, kuhinje, shrambe za hrano, jedilnice. Shrambe za petrolej in municijo. Šest nadstropij je pod zemljo, dvigala prevažajo moštvo in blago gori in doli. Bombe ne morejo prodreti v notranjost.

Britska vlada ni nikoli proglasila Gibraltarja za nepremagljivega. Ali oblasti, ki so tam in ki ga drže v rokah, trdno verujejo, da Skala ne more pasti. Že prej je v moderni zgodovini Gibraltar prestal najdaljše obleganje, ki je zadelo kak kraj. Leta 1779-1783 je to britsko kronsko kolonijo oblegala Španija. Tri leta in sedem mesecev je vzdržal Gibraltar, dokler ni Španija v Versailleskem dogovoru potrdila Utrechtsko pogodbo (1713), po kateri je Gibraltar britska posest.

Gibraltar se je zavaroval tudi proti sovražniku, ki bi ga hotel zavzeti po suhem. Ne riskira usode Singapora. Z glavnega španskega polotoka vodi cesta proti Skali; 500 metrov v globino na vsaki strani te ceste in v dolžini ene milje so same utrdbe; 26 skupin železobetonskih ovir proti tankom je ob straneh. Pasti za tanke, protizračni topovi, metalci ognja, opazovalne postaje in spet iste naprave in spet. Po vrhu vsega tega še so izkopali globoke jarke v ozki pomol, ki veže Skalo s Španijo. Odrezali so jo tako od glavne zemlje, da je v resnici otok. Ne, dokler so stvari, kakor so zdaj, je še zvezana z evropsko celino in dnevni promet je živahen med Španijo in Gibraltarjem, ljudje radi prihajajo v kolonijo, ker pravijo, da ni nikjer v Španiji življenje tako dobro, kakor na njeni gibraltarski meji. Ali če se razmere količkaj spremene, bo Gibraltar postal hitro otok, najbolj oborožen in zavarovan in utrjen otok na svetu. Gibraltar ne mara nikakega riskiranja, pripravil se je na vse. Celo tako daleč so se oborožili, da so evakuirali vse žene in otroke in od 15 tisoč civilnega prebivalstva, ki ga je imel v predvojnem času, ga je ostalo tam le tri tisoč. Samo 70 žen je v trdnjavi, bolniške strežnice. Gibraltarske žene pa vidimo večkrat v Londonu, velike, močne, poznane so, kot dobre delavke. Dobrodošle so v teh časih, ko je tako težko najti pomoč za hišna dela.

Koliko smo slišali o Singaporu in kako malo čujemo o Gibraltarju. Koliko smo slišali o Kreti in kako malo čujemo o Malti. O Tobruku smo komaj vedeli, da je bil v naših rokah, ko ni imel primere za svoje neugnano obnašanje. Mnogo jih misli, da je vendar tako jasno, da Anglija ni veliko napravila v tej vojni. Vojna je veliko bolj zamotana zadeva, da bi bile stvari tako jasne. Šele na koncu koncev bomo lahko delali in polagali račune. In takrat se bo pokazalo, da smo stali sami od poletja 1940 do poletja 1941. Da nismo izgubili postojank, ki so nam jih sovražniki skušali izviti iz rok. Da smo trpeli izgube, ali kdo med zavezniki jih ni, celo današnji največji junak — Rusija — je izgubljala, predno je začela zmagovati. Na koncu koncev se bo pokazalo, da je bila vojna najdaljša za Anglijo, da Anglija ni štedila z ničemer, kar bi pomagalo do zmage.

Dolenjka.

Tako govore Nemci

Umor kancleria Dollfussa

Globoko pretresen od vesti, da je kancler Dollfuss padel kot žrtev nizkotne zarote, čutim potrebo, da izrazim Vaši ekscelenci svoje najglobje sožalje.

Brzojav predsednika Hindenburga predsedniku Miklasu 26. VII. 1934.

—

Ko se je napad na Avstrijo izjalovil . . .

Vlada Reicha mora odločno obsojati in obžalovati zaroto proti avstrijskemu kanclerju.

Hitlerjevo naročilo poslaniku Franz von Papenu, 28. VII. 1934.

—

Ko se je napad na Avstrijo posrečil

V zgodovinski knjigi Adolf Hitlerjevega gibanja (!) bodo imena teh trinajstih mučenikov (zarotnikov, ki so umorili kanclerja Dollfussa) zapisana na prvem mestu med onimi, ki so žrtvovali svoja življenja. Naš končni uspeh je blagoslovil žrtev njihovih življenj. Danes proslavlja dela teh junakov vsa Nemčija.

Hitlerjev poslanec Rudolf Hess na proslavi za Dollfusove morilce na Dunaju, 24. VII. 1938.

Hrvati in osišče

Poročilo, ki ga je prejel podpredsednik v l a d e dr. Juraj Krnjevič in priobčil v javnosti

London, 12. maja (brzojavno JIC).—Podpredsednik vlade Juraj Krnjevič je prejel in dal v javnost poročilo, iz katerega sledi:

"Ogromna večina Hrvatov obsoja teroristični in tujčevski Paveličev režim. Hrvati so bolj kot kdaj prej verni političnemu programu svojega voditelja dr. Vladimirja Mačka. Upirajo se z vsemi sredstvi okupacijskim oblastem in njihovim pomagačem. Zavedajoč se svoje nepriljubljenosti med Hrvati je Pavelič poskušal sklicati sabor, katerega člane je sam imenoval in dati svojemu režimu krinko hrvatske tradicionalne ustavnosti. Ta poskus je doživel polom. Ta Paveličev sabor niso poklicali prvaki hrvatske seljačke stranke, ceš, da so se pregrešili zoper vstaška načela; 44 predstavnikov HSS je odločno odbilo poklic in niso odšli v Paveličev sabor. V imenu tistih, ki so se odzvali zgornjemu povabilu, je dal dr. Ljubišić v tako imenovanem saboru sledečo izjavo: "Prisilili so nas z največjim terorjem in povabilu smo se odzvali samo iz strahu za naše življenje. Protestiramo proti sedanjemu stanju dežele, proti ravnanju s predsednikom dr. Vladkom Mačkom in proti nameravani izvolitvi spoletskega vojvode za hrvatskega kralja." Zaradi te izjave je moral Pavelič spregovoriti o usodi dr. Mačka. Celo muslimani sami, najzvestejši Pavelićevi služabniki, so protestirali proti govoru Pavelićevega justičnega ministra Puka, v katerem je dejal, da se morajo vsi Hrvati vrniti h katolicizmu, veri svojih očetov.

Pavelič je moral razglasiti, da je Puk govoril neresnico.

Usoda Dalmacije, ki so jo zavzeli Italijani, je zelo težka. Več tisoč uglednih somišljenikov, demokratov, levičarjev in samih frankovcev so internirali na Liparskih otokih. Prvak HSS Dane Skarica je izginil v Italiji brez sledu. Med interniranimi so Belamarić, dr. Ivo Tartaglia, Zvonimir Skalko in Ante Belas. Vse delo governerja Dalmacije Bastianinija je usmerjeno za obdržanje Dalmacije pod italijansko oblastjo. Glavno prizadevanje Italijanov je hujskanje in ustvarjanje sovraštva med Srbi in Hrvati. V ta namen so oborožili vstaše, fotografirajo njihove zločine in potem fotografije uporabljajo proti Hrvatom, ki njihove spletke že poznajo in jih zaradi tega še bolj sovražijo.

V zadnjem času so upori proti Italijanom v Dalmaciji zelo pogosti. Italijani so zaradi tega postali zelo previdni. Policijska ura je v Splitu ob dveh in v Šibeniku ob petih popoldne.

Pavelič razpolaga z vsem občinskim in privatnim imetjem, večinoma v korist Italijanom in Nemcem, ki odvažajo iz države vse, kar morejo.

Da bi privabili kmete, so vstaši ustanovili "Hrvatsko Seljačko zajednico". Pavelićev trgovski minister Toth je tem organiziranim kmetom v govoru razlagal situacijo, neki kmet pa mu je odgovoril: Vse je to lepo, kar ste povedali, a mi vas vprašujemo, kaj dela in kaj misli dr. Maček. Drugo nas nič ne zanima."

Hrvatski narod je odločno proti Pavelićevemu režimu. Ogromna večina ne odgovarja poklicem na vojaške vaje in se vse bolj organizira v enotah 'zelenega kadra'. Gospodarski odpor je vedno večji. Kmetje v Zagrebu ničesar ne prodajajo. Vse, kar se proda, se proda na mitnici. Veliki predeli v pokrajini so ostali neobdelani. Kmetje delajo samo za svoje najnujnejše potrebe. Kmetje iz okolice Zagreba so zaprli vse dohode v mesto in ne puste v mesto življenjskih potrebščin. Dva zastopnika iz okolice Zagreba sta morala podati ostavko na svoje članstvo v Saboru, ker so jima kmetje zagrozili, da jih bodo pretepli. Pavelićevi krogi priznavajo, da bo Zagreb v mesecu maju gladoval zaradi pomanjkanja hrane, dočim v ostalih krajih narod že umira od gladu, zlasti v okolici Makarske.

Pavelićeva vlada plačuje Italijanom mesečno 125,000,000 lir za okupacijske stroške, a v tajnosti drži vsote, ki jih plačuje Nemcem iz strahu pred narodnim prezirom in maščevanjem."

Poročilo je po tajnih potih prejel dr. Juraj Krnjević.

Racioniranje gazolina na vzhodu

War Production Board
Washington, D. C.

Za časa miru je skoraj vsa količina gazolina in olja, ki se je potrebovala v naših vzhodnih državah, prihajala iz pristanišč ob Mehiškem zalivu blizu jugozapadnih petrolejnih vrelcev po velikih ladjah, takozvanih tankarjih, na rafinerije ob atlantski obali. Po eden teh dveh tankarjev je plul vsakih 80 minut skozi vse leto in tako je bilo polno gazolina za avtomobiliste na vzhodu in polno kurivnega olja za pogon industrij ali za kurjavo v hišah in stanovanjih.

Ali, ko smo vstopili v vojno, so osišče podmornice začele potapljati tankarje ob zaokroženi morski črti okolo rti Floride in n a v z g o r proti severovzhodu. Istočasno pa smo morali odvzeti druge tankarje s te črte, da po njih prevažamo gazolin in olje do oddaljenih bojnih front, kajti vojske in mornarice se ne morejo boriti brez olja.

Skušali smo dovažati več gazolina in olja, ki je prihajala po cevnih progah in po čolnih po naših notranjih vodnih potih.

Uspelo nam je dobiti precej gazolina in olja na ta način na vzhod, večinoma po železnicah. Končno smo dobivali približno 640,000 sodov na dan v železniških tankih in drugih 235,000 sodov na dan v čolnih, cevnih progah in motornih vozovih. Ali tudi te velike količine je bilo skoraj za 400,000 sodov premalo za naše zares važne potrebe. Posledica je bila, da smo uporabljali več in več olja in gazolina, ki bi se bil moral držati kot rezerva za nujne potrebe.

In tako je postalo jasno, da si nismo mogli dalje privoščiti trošnje gazolina za običajno motorsko vozarjenje. Naša vojska in naša mornarica je potrebovala stalno čim večje količine olja in gazolina in olje—težko kurivno olje—je bilo potrebno, da ostanejo vzhodne i n d u s t r i j e in vzhodne elektrarne v polnem vojnem obratu.

Treba je na primer dveh do dveh in pol milijona sodov kurivnega olja vsako leto, da ena sama velika jeklarna ostane v polnem obratu. In neka velika elektrarna, ki služi potrebam dveh do treh milijonov ljudi v južnem New Englandu, je sama rabila po 1,000,000 sodov olja na leto. Štirje sodi surovega olja, kar je nafta, kot prihaja iz vrelcev daje en sod težkega kurivnega olja in dva soda gazolina.

Racioniranje gazolina bo težavna stvar za pokrajine ob vzhodni obali, kajti ta pokrajina je v normalnem času uporabljala 40 odstotkov vsega gazolina, ki se rabi v Združenih državah. Racioniranje bo težak udarec za vse obrti in posle, ki so v zvezi z avtomobilom in skrčilo bo državne dohodke gazolinskih davkov in od cestnih, tunelskih in mostovnih vozarin in brškone bo pomenilo slabe čase za lastnike letovišč in prinese dodatno breme na že preobremenjeni železniški in busni promet.

Racioniranje je n e u g o d n a stvar za vse, vštevši človeka, ki upravlja gazolinsko postajo ob cesti. Moramo pa racionirati gazolin, ako hočemo imeti kurivo za naše vojne industrije in ako hočemo, da se naši tanki pomikajo naprej, da naše ladje plovejo in naša letala letijo. Z gazolinom, kakor s sladkorjem, gumijem, jeklom, bakrom in z vsemi stvarmi, ki jih potrebujemo, je pač enostavno vprašanje ono, da si najprej zagotovimo, da smo zadostili potrebam vojne in šele potem da poskrbimo, da se ono, kar preostane, razdeli med vse na čim mogoče pošten način. To je ameriški način, kako se stvari opravljajo, in to je način, ki vodi do zmage.

IZ NAŠIH KRAJEV

ZOFKA KVEDER

HRVATARJI
(Nadaljevanje.)

Opojno dehti seno po lazih, vse steze in vsa pota v polju so prazna; nihče se ne vrača od dela; — danes je Gospodov dan. Praznično in svečano tone nedelja v zapad. Mrak razpenja svojo mehko, sanjavo lepoto od brega do brega. Na bledem nebu zatrepeta večernica. Pobožna, tiha krasota je v naravi.

Ali tam od brega iz krčme se odtrga hripava, kričeča pesem v večerni mir. Par fantov z rdečimi, topimi očmi sloni ob mizi. Na vse grlo kriče, mahajo z rokami, bijejo s pestjo ob mizo, vriskajo, ubito in hripavo. Pijani so že, dekleta se branijo plesat z njimi.

— Kaj punce, — kaj Anton?! — Mi smo prijatelji, kaj? —

Nerodno se objemajo, stiskajo roke. Eden je zgubil manšeto, drugemu je kravata zlezla izza telovnika.

— Koga se pa bojimo, kaj?! Pa naj pride, če ima korajžo! Daj, natoči vina! —

Na dušek se izlije pijača v grlo, kozarec trešči ob tla.

— Saj plačamo! Kaj, oštir? Vse plačamo! Kaj pa je nam zato?! —

Težko se naslanjajo na mizo, nekdo sune s komolcem krožnik s politimi kolači na tla.

— No, no! Kolači, na, kolači! — opotekajoč pobirajo pecivo.

V krčmi igrajo godci. Velika petrolejeva svetilka visi pod stropom, vedno bolj divje se vrte plesalci, vedno bolj tolčejo s petami ob tla. Hripavi vriski se mešajo med godbo in smeh. Boljša dekleta odhajajo druga za drugo domov. Tudi Janževa Jerčka neče več nazaj v hišo plesat.

— Pusti me domov, Miha, — prosi Suhadolovega. — Saj vidiš, da je že mrak in jaz nečem, da bi me imele babe v zobeh.

— Samo še enkrat pojdi. Samo še polko. Saj nisem pijan, — se hvali Miha. Pa res ni skoraj nič pil, tako je bil vedno okrog svojega dekleta.

Ali ona sili domov in Miha jo končno pusti. Uveli šopek rezede in nageljnov ji še ukrade iz nedrij, par korakov jo spremi po cesti in zauka ji v slovo.

Po druga dekleta prihajajo dečki in deklice. — Domov pojdi! Takoj, so dejali mati! — In dekleta si naravnavajo rute in hite domov. Od nekaterih so bratje ali očetje v gostilni. — Da se mi takoj izgubiš domov! — ukazuje oče strogo svoji hčeri, ki bi rada še malo zaplesala; brat porine sestro oblastno preko praga: — Domov se poberi! No, pojdeš?! — in grozeče dvigne pest. Tako dekleta niti pri fantih niso na glasu, ki pozno v noč pometajo plesišča.

Samo par jih je še ostalo, kljub grozeči pridigi doma. Vse rdeče so v obraz in zmučene od plesa. Fantje, ki so že vsi malo vinjeni, postanejo drznejši, ščipajo jih v lica, skušajo jih objemati, vedno jih silijo s pijačo.

Tudi Lovretova Lena je med njimi. S Streharjevih Tinetom sta se danes zopet nekako sprijaznila. Vedno plešeta skupaj, vedno se razgovarjata. Tine je čeden fant in Lena res ne ve koga ima rajši: njega ali onega lepega Janeza iz Dolge vasi. Oči se ji bliskajo, malo vina je pila in od plesa je vsa užgana in vroča. Zdaj se prav nič ne brani, ko jo Tine objame okrog vratu.

— Ali me imaš še kaj rada, Lena? Ah, ali sem bil hud na te! Hudo mi je bilo in jezen sem bil. Tisto "sramoto" sem ti jaz naredil, veš. —

— Ti? Potem me pa kar pusti! — reče Lena srdito in ga z vso močjo odriva proč. Ali on je močnejši.

— Saj nisi huda, kaj? Vidiš, hudo mi je bilo. Saj me imaš še rada, kaj ljubica? Vidiš, moje dekle bodi! Kaj, srček? — Pritisnil jo je nase in jo poljubil.

Ni se mu mogla braniti in potem tudi prav lepo se ji je zdelo tako.

— Domov moram! — se je spomnila. — Oče so mi že prej dejali, da naj grem. —

— Kaj boš hodila domov. Zdaj bova še parkrat plesala. Saj si moja, kaj? —

Zasmejala se je na glas. — Pa če nisem? —

— Moraš biti! Veš, če tistega Janeza kje dobim! . . . Ubijem ga, če te še enkrat pogleda. Moja si, srček, kaj? — In zapel je na ves glas: — Ti si moja, jaz sem tvoj! Juh! —

Objel jo je okrog pasu in še enkrat sta šla plesat.

Od vrha po cesti se je začulo petje.

Fantje so dvignili glave.

— Kdo so pa ti? —

— Iz Dolge vasi so, — je zakričal nekdo izpod šupe, kjer so gorele po mizah lojeve sveče v okroglih cilindrih.

Skoro jim je bilo žal, zakaj s fanti iz Dolge vasi so prijateljevali že dolgo let in ni bilo verjetno, da so prišli na korajžo.

Za par minut je stalo kakih dvanajst dolgovaških fantov pod šupo.

— Fantovščino smo prišli pogledat, — je rekel nekdo.

— Samo pozno ste prišli, pojedli smo že vse, samo pijače imamo še. Pijte! — se je odzval Miško gostoljubno.

— Nismo prišli zastonj pit! Pa vendar na zdravje in srečo! — je napil lepi Janez, ki je bil nekaki vodja došle dvanajstorice. — Hej, oštir! Pet doplakov! In iz kota! — je ukazal bahato. — Vaša pijača ni kdove kaj. —

To ni izgledalo dosti po prijateljstvu in Miško je pobledel. — A tako?! No, mi se ne damo! — Prijel je "štefan", ki je bil še poln ali cenejšega vina, in izlil vino na zemljo. — Tudi nam najboljšega! Tistega, ki ga imate za gospodo! Na moj račun! —

Fantje so poseli okrog po klopeh in razvnel se je navidezno prijazen razgovor.

— Pa ste se postavili, — je hvali lepi Janez. — Vse je v smrečju, glej! No, to se zastonj dobi, kaj? —

— Dobi ali ne dobi, nam je tako všeč, — je bil odgovor.

— No, saj je čedno. Samo muzika je nekam nadušljiva. Mi smo imeli lani pet godcev in tudi letos jih bomo. Denarja dosti! Naša dekleta so nekaj vredna in ženini radi plačajo par goldinarjev odkupnine več kakor drugod. Vaša so šla letos nekam pod ceno, kaj? Malo ste dobili. —

— Dosti ali malo. Dekleta iz naše vasi so vendar še taka, da vi za njimi lazite, že doma nimate kaj prida, — je zasekal Miško.

— Za norca jih imamo vaše, zato so dobre.

Miško je že planil pokonci, tudi drugi so dvigali pesti. V tem hipu je pridrlo še drugih fantov od plesa.

— Kaj pa je? —

— Nič, — je dejal lepi Janez in stopil pred Lovretovega dekleta. — Kaj, Lenčka, kaj mi nisi dala o sejmu dva medena srčka in pušeljc si mi dala, ko sem bil spomladi v svatih. Kaj nisem tvoj ljubi, kaj? Malo te imam za norca, moja si pa vendar, kaj? — Prijel jo je z roko pod brado in se zasmejal.

(Dalje prihodnjič.)

Boji nad Belgradom

(Nadaljevanje in konec.)

Dne 6. aprila je na prvem letu v borbi padel moj komandant, kapetan Milos Zunić, narednik vodnik Karlo Strben in podporočnik Dušan Borčić. Ranjeni so bili kapetan Savo Poljanec, rezervni poročnik Bojović (vnuk vojvode Bojovića), podporočnik Miodrag Bosković in neki narednik vodnik, ki se njegovega imena ne spominjam.

Boj je trajal še popoldne okrog štirih, ko sta padla dva pilota s pomožnega letališča v Sremskih ravnicah. Nemci so bombardirali Belgrad tudi ponoči, mi pa se ponoči nismo mogli boriti, ker nismo imeli letal za nočne borbe.

Borba se nadaljuje

Dne 7. aprila so Nemci bombardirali Belgrad skoraj ves dan, vendar ne v skupinskih napadih kakor prvega dne, temveč v osamljenih letih, toda vedno pod zaščito svojih lovskih letal, ki jih sprva niso pripeljali s seboj, ker se niso nadejali tako močnega odpora. Naše letalstvo, čeprav okrnjeno, je dajalo neustrašen odpor. Tega dne je padlo mnogo naših pilotov, jaz sam vem za sledeče: kapetan Slavko Klavor in Živić Mitrović, podporočnik Miodrag Aleksić in še neki Aleksić, čigar imena se ne spominjam, narednik Milivoj Bosković in Djordje Stojanović in mnogi drugi s pomožnih letališč okrog zemunskega aerodroma. Tukaj omenjam imena teh padlih borcev, ovenčana z nesmrtno slavo, ker jih v domovini, kjer vlada sovražnik, ni mogoče dostojno počastiti.

V ponedeljek, 7. aprila, ob štirih popoldne smo odleteli v Sremsko Mitrovico z namenom, da tam prenočimo, vendar so nam okrog sedmih zvečer naročili, naj se vrnemo v Zemun. Ko smo se dvignili v višino tisoč metrov nad Sremsko Mitrovico, smo opazili v Belgradu silen požar, ki se je širil po vsem mestu. Ko smo se malo približali Zemunu, nas je zajel oblak črnega dima, prihajajoč od Belgrada in nas začel dušiti. Komaj smo se spustili na tla, ker zaradi dima skoraj nismo videli pred seboj. Prenočili naj bi na zemunskem letališču.

V bombardiranem Belgradu

Bil sem v skrbeh za svojo rodbino v Belgradu in naprosil sem za dovoljenje, da jo obiščem. Odšel sem v mesto peš čez savski most. Dočim Zemuna Nemci sploh niso obstreljevali, morda iz obzirov do nemških naselbin v okolici, je Belgrad nudil žalosten pogled čim si prišel čez most v mesto. Levo, desno, kamorkoli ti je padel pogled, povsod porušene in zgorele hiše. Po ulicah trupla ubitih nesrečnikov, ponekod kar v kupih, žene in otroci med njimi. Nekatere sem si od blizu ogledal, pa nisem mogel opaziti nobene rane. Najbrž so mnogi bili ubiti zaradi silnega zračnega pritiska pri eksplozijah bomb. Iz okna neke pol porušene hiše je z glavo navzdol viselo truplo neke žene, ki je prejkone hotela skočiti skozi okno, pa se je nekam zataknila in obtičala. Obrnil sem se proč od teh grozot in odšel na neko vzvišeno mesto naše lepe prestolnice. Ogenj je požiral mnoge predele mesta, po večini take, kjer ni bilo nobenih vojaških naprav in poslopij, kjer je stanovalo samo civilno prebivalstvo. Na ulicah ni bilo žive duše. Bile so polne razvalin in povsem neprehodne, kajti hiše so se zrušile vanje in avtomobili, ki so jih lastniki puščali na cestah, da si rešijo golo življenje, so zastavljali pot. Prizor je bil obupen, vsa pota neprehodna in nobenega upanja ni bilo, da bi se mogel prebiti do hiše moje rodbine. Kaj sem mogel, moral sem se vrniti in odhitel sem nazaj proti zemunskemu letališču.

Dne 8. aprila sem bil ves dan na letališču, a sovražnika ni bilo. Dne 9. aprila ob petih popoldne je začel padati sneg in dobili smo ukaz, da ob pol šesti odletimo v Sremsko Mitrovico in tam prenočimo na pomožnem letališču. Dne 10. aprila okrog poldne je priletelo nad letališče sovražno letalo in vrglo bombe, ki pa niso zadele in so padle na polje. Tedaj se je dvignil s svojim letalom narednik Miroslav Simić, dohitel sovražnika nad Fruško goro in ga sestrelil. Popoldne ob treh je peta kolona, prav za prav Nemci, obesili na svojih domovih bele zastave, znamenje predaje.

Ob štirih popoldne je nad Mitrovice priletela skupina sovražnih letal tipa Stuka, preletela dvakrat mesto, a ga ni obstreljevala, ker je videla bele zastave. Kar nas je ostalo živih, smo se dvignili s svojimi letali in napadli sovražnika. Kapetan Todor Gogić in narednik Dušan Vujićić sta sestrelila vsak svojega sovražnika. Tudi jaz sem napadel svojega Stuko vendar nisem dobro videl, če se je vžgal ali ne. Mislim pa, da sem ga vsaj poškodoval, če že ne zrušil.

Dne 10. aprila okrog šestih je k nam priletel z nekega pomožnega letališča pri Indjiji kapetan Milutin Grozdanović. Pri pristajanju je bil tako utrujen, da ni več mogel upravljati svojega stroja in je padel blizu nas na tla. K sreči je ostal živ. Pripovedoval nam je, kako je ves dan letal s svojim letalom v družbi tovarišev in napadal Nemce, ki so obstreljevali Indjijo in železniško progo med Zemunom in Novim Sadom. V teh borbah je izgubil mnogo pilotov, a tudi Nemci so imeli težke izgube.

Okrog polnoči med desetim in enajstim aprilom je začel padati sneg, pomešan z dežjem in oblaki so se spustili čisto nizko. Sporočili so nam — sedaj nam je znano, da je obvestilo bilo napačno in da ga je dala najbrže peta kolona — da so Nemci že odšli proti Sremski Mitrovici in da so se napotili proti Rumi. Posvetovali smo se, kaj bi. Bilo nas je že čisto malo, letala so bila poškodovana, snežni metež nam je zastiral pogled. Vzleteti nismo mogli. Zažgali smo tisto malo letal, kar nam jih je ostalo in čez Rumo in Zemun prišli v Belgrad. Tu smo še v petek, enajstega, bili priče, kako so naši podirali mostove med Belgradom in Zemunom. Iz Belgrada smo se umaknili proti Sarajevu, upajoč, da bomo ušli sovražniku. Toda v Sarajevu so nas Nemci ujeli in odpeljali. Posrečilo se mi je pobegniti iz ujetniškega taborišča in levo, sedaj sem v Ameriki.

Splošni pogledi na našo obrambo Belgrada

Drugi naš pilot, poročnik Miloš Jelić, ki je bil udeležen pri državnem prevratu 27. marca in je s svojim letalom v trenotku, ko je bil odpor naše vojske zlomljen, odletel iz Mostarja naravnost v Rusijo, je med drugim dejal:

"Kakor vidim iz pripovedovanja mojega predgovornika, so bili boji za obrambo prestolnice hudi. Prvo jutro je priletelo nad Belgrad 300 nemških letal. Naša aviacija se jim je ustavljala, vendar jim ni mogla mnogo škodovati, kajti celo na zemunskem letališču smo imeli vsega deset letal, a na pomožnem letališču pri Fruški gori 50 km severno od Belgrada okrog 25. Neka skupina približno z istim številom letal je bila pri Kragujevcu, okrog sto kilometrov južno od Belgrada. Vse te edinice so imele nalogo braniti pred zračnimi napadi sovražnika ne samo Belgrad (ki so ga sicer na dan pred vojno napovedjo proglasili za nebranjeno mesto), temveč vsa naša ostala vojaška in prometna središča na prostoru: okolica Belgrad-Kragujevac-Kraljevo-Valjevo, vseh letal pa je bilo na razpolago okrog šestdeset. Ker smo napad pričakovali, smo našo malo letalsko silo razporedili. Zato je bila naša zračna obramba za silno nadmočnega sovražnika manj važna stvar. Pri tem je tudi treba upoštevati, da so se Nemci neprestano spopolnjevali in nadomeščali svoje zračne edinice, mi pa nismo imeli nobenih rezerv, da bi nadomestili velike izgube v neenaki borbi.

Ne morem se strinjati s trditvami, da so nemški letalci pri svojem delovanju bogve kako spretni. Pač pa so vedno napadili s silno premočjo, zraven tega pa so imeli odlična letala, vedno pripravljena in urejena za okoliščine boja in obrambo nasprotnika. Če bi se borili pod enakimi pogoji, prav nič ne dvomim, katera stran bi zmagala. Čeprav smo bili premagani, to ne pomeni, da se nismo borili kakor so se oni. Po uradnih podatkih je bilo v prvih dnevih nemškega obstreljevanja okrog Belgrada sestreljenih okrog 40 nemških letal, naših pa petnajst. Točno število sestreljenih nemških letal pa je v resnici bilo mnogo večje.

Naša lovska letala so bila neprestano v zraku, tako da so Nemci na našem letališču zažgali samo dve stari lovski letali. Vsak naš pilot, če ni v bojih padel, je sestrelil vsaj eno sovražno letali, nekateri tudi dve. V kratkih dnevih naše borbe na nebu so piloti po šestkrat in sedemkrat na dan odleteli v boj in vračali so se na letališče samo, če so bili ranjeni ali letala poškodovana, ali če jim je zmanjkalo streliva in goriva.

Če se vzame v poštev, da je maksimum, kar more pilot v normalnih okolščinah storiti, da se dvigne z letalom dvakrat ali trikrat na dan, je mogoče najbolje oceniti, kako sijajen je bil duh naše vojske in kako nadčloveški napor naših letalcev. Nekateri tuji dopisniki so se čudili, ko niso videli naših letal nad svojimi hoteli v Belgradu. To samo pomeni, da ne vedo za način letalske obrambe, ki prepoveduje obrambnim letalom prihajati v območje protiletalske obrambe s tal; protiletalskih topov in strojnic. V času zračnih napadov so se naša letala borila pred Belgradom, pred obrambnim pasom protiletalskega topništva.

V teh usodnih urah naše zgodovine so naši letalci storili vse, da pomagajo narodu in napadeni domovini. Da se niso varovali, dokazujejo številke. Od desetih pilotov moje eskadrilje so bili štirje ubiti, štirje težko ranjeni in samo dva sta ostala zdrava."

Poročnik Jelić je končal svoje pripovedovanje razburjen, spominjajoč se vsega, kar je doživel, spominjajoč se svojih tovarišev, ki so pustili življenje za obrambo domovine, svojih dragih, ki danes trpijo pod nasilstvom osvojevalca. Naši mladi junaki ne morejo ostati mirni in hladni. Njihova edina želja je, da jim Amerika, to skladišče d mokracij, da vsakemu po e letalo, da se vnovič dvignejo p oblake in se maščujejo nad vražnikom za vse, kar je zara njega pretrpel in za vse dan nje trpljenje jugoslovanskih n rodov.

LIBERTY LIMERICKS

A postman who lived in New Haven,
Said—"Millions of people are savin',
They've bought Bonds galore,
To help win the war,
And keep our Old Glory still wavin'."

Your local post office has a U. S. Savings Bond or Stamp to fit your budget. Get one today!

Cited for Gallantry

C. P. Phonephoto

Capt. Arthur B. Huff has been awarded the Silver Star for gallantry in action by Gen. Wainwright at Corregidor. Huff and three enlisted men left their shelter and ran to the shattered flag pole from which Old Glory was flying while Japs were bombing the fort. They repaired the pole and raised the flag which had fallen.

NOTE!

Save this copy of PROSVETA
It is needed for VICTORY

SAVE

★ All Wastepaper
★ Old Rags
★ Old Rubber
★ Scrap Metal

Turn it over to some local salvage agency

TISKARNA S.N.P.J

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knji koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvatskem, slovaškem, češkem, angleškem jeziku in drugih.

VODSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J. D TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

★

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne.—Cene zmerne. unijsko delo prve vr

Pišite po informacije na naslov:

SNPJ PRINTERY

2857-59 S. LAWNDALE AVENUE · CHICAGO, ILLINO

TEL. ROCKWELL 4904

MAJSKI GLAS IMA PESTRO VSEBINO

Letošnji Majski Glas je posvečen našemu delovnemu narodu, ki je v starem kraju doživel najhujšo tragedijo, kar jih je še padlo nanj v njegovi dolgi zgodovini. Dalje je ta Majski Glas posvečen prazniku mednarodne solidarnosti in sodelovanja, ki je v sedanjem ogromnem pokolju enako pogažen, a vstane znova, kakor bo vstal naš narod.

Majski Glas se naroča pri

PROLETARCU

2301 S. Lawndale Ave.
CHICAGO, ILL.

Posamezen izvod stane 25c. Vsoto lahko pošljete v znamkah.

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETO

Po sklepu 12. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveto in prištejo odem. dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine k eni naročnini. List Prosveta stane za vse enako, za člane ali nečlane $6.00 za eno letno naročnino. Ker pa člani še plačajo pri assesmentu $1.20 za tednik, se jim to prišteje k naročnini. Torej sedaj ni vzroka, reči, da je list predrag za člane SNPJ. List Prosveta je vaša lastnina in gotovo je v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan.

Pojasnilo—Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član SNPJ, ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list tednik, bode moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročena na dnevnik Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu lista, in obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveta. Ako tega ne stori, tedaj mora upravništvo znižati datum za to vsoto naročniku.

Cena listu Prosveta je:

Za Združ. države in Kanado $6.00		Za Cicero in Chicago je	$7.50
1 tednik in	4.00	1 tednik in	6.30
2 tednika in	3.00	2 tednika in	5.10
3 tednike in	2.40	3 tednike in	3.90
4 tednike in	1.20	4 tednike in	2.70
5 tednikov in	nič	5 tednikov in	1.50

Za Evropo je $8.00

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali Money Order v pismu in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastnina.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

PROSVETA, SNPJ,
2857 So. Lawndale Ave.
Chicago, Ill.

Priloženo pošiljam naročnino za list Prosveto vsoto $ _____

1) Ime _____ Čl. društva št. _____

Naslov _____

Ustavite tednik in ga pripišite k moji naročnini od sledečih članov moje družine:

2) _____ Čl. društva št. _____

3) _____ Čl. društva št. _____

4) _____ Čl. društva št. _____

5) _____ Č. društva št. _____

Mesto _____ Država _____

Nov naročnik _____ Star naročnik _____